

Utförandet av klovård på hund och dess utmaningar – En enkätstudie

Nailcare of dogs and its challenges – a survey study

Eva-Fanny Svenningsson och Johanna Håkansson

Självständigt arbete i djuromvårdnad • 15.0 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Djursjukskötarprogrammet
Uppsala år 2021

Utförandet av klovård på hund och dess utmaningar – en enkätstudie

Nailcare of dogs and its challenges – a survey study

Eva-Fanny Svenningsson och Johanna Håkansson

Handledare: Anna Lundberg, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Bitr. handledare: Maria Andersson, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Examinator: Kerstin Hansson, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för kliniska vetenskaper

Omfattning: 15.0 hp
Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E
Kurstitel: Självständigt arbete i djuromvårdnad
Kurskod: EX0994
Program/utbildning: Djursjukskötarprogrammet
Kursansvarig inst.: Kliniska vetenskaper, avdelningen för djuromvårdnad

Utgivningsort: Uppsala
Utgivningsår: 2021
Omslagsbild: Johanna Håkansson

Nyckelord: friskvård, hund, hundägare, klovård, svårigheter, vardagsskador, vardagsskötsel

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här: <https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

☒ JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Sammanfattning

Klovård är en nödvändig och profylaktisk åtgärd i hundägarskapet för att undvika vardagsskador relaterade till klorna. Dock omnämns klovård enbart flyktigt i litteratur och forskning trots rapporter från Jordbruksverket som visar på att bristen på klovård är en bidragande orsak till försämrad djurvälstånd. En undersökning gjord av Agria Djurförsäkringar och Sveriges veterinärförbund redovisar dessutom en ökning av vardagsskador de senaste åren.

Detta kandidatarbete ämnar att genom en enkätundersökning ta reda på hur klovården av hund utförs i hemmiljö och hundägares motivation till momentet, vilka svårigheter som hundägare står inför, faktorer som kan vara orsaken till uppkomst av svårighet, vilka förändringar eller strategier som kan användas för att underlätta klovården samt diskutera vilken roll djursjukvården spelar inom ämnet.

Resultatet visade att deltagande hundägare ofta utför klovården på sin hund själva och att majoriteten främst använde sig av en klotång för att utföra momentet. Svårigheter som framkom var framförallt en ovilja hos hunden att genomföra momentet, exempelvis en ovilja att få tassarna fasthållna, att hundägare var rädda att göra fel eller att hundägares egna förmågor var bristfälliga. Med bristfällig egen förmåga menades att deras egen fysik försvårade momentet, så som exempelvis nedsatt syn. Utmärkande var att oavsett vilken svårighetsgrad hundägare upplevde vid klovård, så var det samma typ av problem som förekom, men i olika stor omfattning. Svårigheterna kompensades till stor del genom användandet av olika hjälpmedel så som intränad frivillig hantering, godisbelöning, hjälpmedel för att se bättre, eller genom ett samarbete med en annan person. I många fall hade svårigheter vid klovård också minskat genom en habituering över tid. Den mest förekommande orsaken till ökad svårighet som hundägare uppgav var att de råkat klippa i pulpan och att klovården därefter blivit svårare.

Det framkom att den vanligast använda positionen vid klovård, hunden liggande på sidan, inte var densamma som den position som vanligen användes av de hundägare som lät hunden välja position själv eller som aktivt hade skiftat position i ett försök att underlätta klovården. Framträdande förändringar som kan anses underlätta upplevda svårigheter över tid var frekvent klovårdsutövande, frivillig hantering och att endast klippa klor under tiden hunden vilade eller var trött. Diskussionen hade dock kunnat komma till tydligare slutsatser om enkäten hade visat på orsak och verkan, men frågorna var inte tillräckligt djupgående för att kunna insamla den typen av information.

Hundägare som stötte på problem vid klovård tenderade att inte vända sig till djursjukvården för råd och hjälp i lika stor utsträckning som de vände sig till bekanta med hundvana, uppfödare eller internet. För att utveckla djursjukvårdens roll i att underlätta klovård för hundägare, samt för att underlätta momentet klovård för både hundägare och hundar i vardagen, behövs vidare studier inom ämnet.

Nyckelord: friskvård, hund, hundägare, klovård, svårigheter, vardagsskador, vardagsskötsel.

Abstract

Nailcare is a necessary and prophylactic measure in dog ownership to avoid domestic injuries related to the claws. However, nailcare is only mentioned briefly in literature and research despite reports from the Swedish Board of Agriculture which show that the lack of nailcare is a contributing factor to deteriorating animal welfare and a study by Agria Djurförsäkringar and the Swedish Veterinary Association reports an increase in domestic injuries in recent years.

This bachelor thesis intends to, through a survey, find out how nailcare for dogs is performed in the home environment and dog owners' motivation for the chore, what difficulties dog owners face, factors that may be the cause of difficulty, what changes or strategies can be used to facilitate nailcare and discuss the role of veterinary care within the subject.

The results showed that participating dog owners often perform the nailcare on their dog themselves and the majority mainly used nail clippers to perform the chore. Difficulties that emerged were primarily a reluctance on the part of the dog to carry out the task, for example a reluctance to have his paws held, that dog owners were afraid of making mistakes or that the dog owner's own abilities were impaired. Impaired self-ability was referring to the owners' own physique making the chore more difficult, such as impaired vision. Salient data was that regardless of the degree of difficulty that dog owners experienced in nailcare, the same type of problem occurred to varying degrees. However, the experienced difficulties were largely compensated by using various aids such as cooperative care, rewarding treats, aids for improving the owners' eyesight or by collaborating with another person. In many cases, difficulties during nailcare had also been reduced through habituation over time. The most common reason for increased difficulty, as dog owners stated, was that they had accidentally cut the pulp and that nailcare subsequently became more difficult thereafter.

It came to light that the most commonly used positioning during nailcare was not the same as the one most commonly used by the dog owners who let the dog position themselves or who actively changed position in an attempt to facilitate the nailcare. Prominent changes that can be considered to alleviate perceived difficulties over time were frequent nailcare, cooperative care and exclusively perform nailcare while the dog was resting or tired. However, the discussion could have come to clearer conclusions if the survey had shown cause and effect, but the questions were not profound enough to gather that kind of information.

Dog owners who encountered problems with nailcare tended to not turn to veterinary clinics for advice and help to the same extent as they turned to acquaintances with experience in dogs, their breeder or the internet. Extended studies in the subject are needed to develop the role of animal health staff in facilitating nailcare for dog owners and, furthermore, to facilitate the elements of nailcare for both dog owners and their dogs in their everyday life.

Keywords: dog, dog management, dog owner, domestic injury, nailcare, prophylactic care.

Innehållsförteckning

Figurförteckning	8
Begrepp och förkortningar	10
1. Inledning	11
1.1. Syfte och frågeställningar	11
2. Bakgrund	12
3. Material och metod	13
3.1. Enkätundersökning	13
3.1.1. Datainsamling	14
3.1.2. Inkludering och exkludering	15
3.2. Litteratursökning	15
3.3. Databearbetning	16
4. Resultat	17
4.1. Respondenter	17
4.2. Deltagande hundar	18
4.3. Motivation och information	19
4.4. Klovård i hemmet	21
4.5. Utmaningar i samband med klovård	24
4.6. Underlättande förutsättningar	26
4.7. Komplikationer med koppling till klor	28
4.8. Resultatsammanslagningar för tolkning av resultat	29
5. Diskussion	36
5.1. Metoddiskussion	36
5.2. Resultatdiskussion	40
5.3. Konklusion	46
Referenser	47
Tack	48
Bilaga 1	49

Figurförteckning

Figur 1 Geografisk fördelning genom Sveriges landskap av samtliga respondenter (n=563).	17
Figur 2 Fördelning av totalt antal hundar i Svenska kennelklubbens rasgrupper eller blandras/okänd ras (n=563).	18
Figur 3 Uppdelning över var respondenterna införskaffat sin hund.	19
Figur 4 Sammanslagning av hur viktigt det är för respondenterna att hundens klor hålls korta samt hur ofta hunden får sina klor trimmade.	20
Figur 5 Fördelningen av respondenternas (n=563) informationskällor om klovård.	21
Figur 6 Beskrivning av hur hunden (oftast) är placerad vid klovård i hemmet.	22
Figur 7 Redovisning av specificeringarna från fritextrutan av de respondenter som upplevde att något särskilt orsakat en ökad svårighetsgrad vid klovård. ..	25
Figur 8 Fördelningen av vanligaste upplevda problem med klovård hos de respondenter(n=270) som har en svårighet.	26
Figur 9 Redovisning av de vanligaste förändringar respondenterna har gjort för att underlätta utförandet av klovård.	27
Figur 10 Fördelning över specifika orsaker till klorelaterade veterinärbesök (n=67).	28
Figur 11 Resultatsammanslagning av total tidsperioden som respondenterna (n=563) varit hundägare och hur svårt klovården upplevs vara att utföra.	29
Figur 12 Sammanföring mellan resultaten om svårighetsgrad och önskad frekvens på klovård. Kopplingen mellan hur ofta hunden får klorna trimmade och hur svårt momentet är att utföra.	30
Figur 13 Överblick över vanligaste svårigheterna i förhållande till vilken svårighetsgrad respondenterna upplever.	30
Figur 14 Sammanslagningar av resultatet av olika förändringar som provats och huruvida svårighetsgraden vid klovård anses ha blivit lättare, svårare eller oförändrad med tiden bland de som gjort respektive förändring.	31
Figur 15 Sammanföring mellan upplevd svårighetsgrad och antal gånger veterinär uppsökts på grund av klorelaterad skada.	32
Figur 16 Sammanföring mellan uppgiven frekvens med vilken klovård utförs och hur många gånger veterinär har uppsökts på grund av klorelaterad skada.	33

Figur 17 Nedbrytning av de tre vanligaste positionerna vid klovård, dels utifrån svårighetsgrad och dels utifrån upplevd förändring av svårighetsgrad över tid.	33
Figur 18 Redovisning av hur hundens storlek påverkar vilken position som vanligast används under klovård.	34
Figur 19 Redovisning av vanligaste positioner bland de respondenter som uppgivit att de som en förändring för underlättande av klovård valt att byta position eller låta hunden välja position själv.	35

Begrepp och förkortningar

Begrepp

Envalsfråga	Enkätfråga där endast ett svarsalternativ kan väljas.
Flervalsfråga	Enkätfråga där respondenterna kan välja fler svarsalternativ än ett.
Skattningsfråga	Enkätfråga där respondenten uppmanas svara genom att gradera sitt svar på en förutbestämd skala.
Modifierade svarsalternativ	Befintligt svarsalternativ i enkäten som efter resultatbearbetning ändrats/omformulerats i större eller mindre utsträckning för att fånga upp fritextsvar.
Klovård	Samlingsord för kloklippning, klofilning, klotrimning och andra profylaktiska kloåtgärder.

Förkortningar

JBV	Jordbruksverket
SDB	Social-desirability bias, social önskvärdhet
SVF	Sveriges Veterinärförbund
Tn	Tusen

1. Inledning

Varje månad får 7 av 10 veterinärer besök av patienter vars problem hade kunnat undvikas med rätt omvårdnad i hemmet. Det visar en undersökning utförd av Agria Djurförsäkring i samarbete med Sveriges Veterinärförbund (SVF) år 2019. I artikeln som Agria djurförsäkringar publicerat på sin hemsida framkom det av undersökningen att under år 2018 drabbades var tredje hund i Sverige av skador som hade kunnat förebyggas av hundägaren genom rätt omhändertagande; Ett exempel på sådan skada var klokapselbrott (Agria Djurförsäkring 2019).

Forskning inom klorelaterade problem på hund saknas dock i stor utsträckning och ingen samlad bild av hundägars upplevelse av klovård i Sverige finns. Med anledning av att det saknas studier, blir denna beskrivande studie ett första steg i att identifiera de faktorer som kan tänkas ligga bakom en ökning av vardagsskador gällande hundens klor. I förlängningen kan denna studie öka djursjukvårdens medvetenhet om de svårigheter som djurägare står inför avseende klovård och hur djursjukvårdens kompetens kan tillämpas, samt ett eventuellt behov av att utveckla denna kompetens.

1.1. Syfte och frågeställningar

Detta kandidatarbete inom djuromvårdnad ämnar undersöka hur klovård på hund utförs i hemmiljön, prevalensen av upplevda svårigheter under utförandet, vilka problem som är vanligast samt vilka faktorer som kan ligga till grund för problemen.

- Hur utförs klovård på hund i hemmiljö i Sverige?
- Vilka faktorer är bidragande till att hundägare upplever svårigheter att utföra klovård?
- Vilka förutsättningar underlättar för hund och hundägare vid utförandet av klovård?
- Vilka problem förekommer i störst utsträckning i samband med vård av hundars klor?

2. Bakgrund

Hundens klo består av ben, pulpa och klokapsel, där benet i klon består av den distala delen av den tredje falangen (processus unguicularis) som är krökt och avsmalnande (Evans & de Lahunta 2012:77). Benet omsluts sedan av benhinna och dermis, som är rikt på blodkärl och är den struktur som ofta benämns som klons pulpa (ibid.). Klons yttersta lager är klokapseln, som består av en sula, två väggar, en central, dorsal ås och är gjord av förhornad epidermis (ibid.). Kapseln är, liksom den distala falangens distala del, krökt, men också komprimerad i sidled. Det krökta utseendet upprätthålls genom att klokapselns centrala ås består av tjockare och hårdare material än sulan och väggarna (ibid.). Klokapseln fäster i och utgår från en benstruktur på den distala falangens dorsala och palmara/plantara sida (ibid.). Benstrukturen kallas crista unguicularis och är en del av den distala falangens proximala del, som skjuter ut och bildar en fåra där klokapseln vilar. Klokapselns infästning skyddas sedan av ett hudveck som kallas vallum (ibid.).

Klorna växer kontinuerligt under hela hundens liv och bör därför klippas regelbundet för att undvika problem (Sjaastad et al. 2016:765). Det finns dock individuella skillnader gällande hur fort klorna växer och hur mycket klorna slits (Sjaastad et al. 2016:765). Konsekvenser av övervuxna klor kan resultera i exempelvis vriden tassställning, förvrängd gångart eller att klon växer runt sin egen axel och penetrerar trampdynan eller annan hud (Novy 1982).

I Jordbruksverkets (JBV) redovisning ”Djurskyddskontrollen 2019, -En redovisning av länsstyrelsernas arbete” tas brister i djurskyddet hos djurhållare upp, utifrån rapporter från Länsstyrelserna och djurskyddskontrollregistret. En av de vanligaste bristerna som visades gällande behov för god djurvälstånd var eftersatt klovård (inspektion av klor samt behovsbaserad kloklippning) och detta problem redovisas ha stigit mellan år 2013 och 2019. Anledningen till ökningen anges vara att djurägarna klipper klorna för sällan, då de upplever att momentet är för problematiskt att utföra (Djurvälståndsenheten 2020).

3. Material och metod

Kandidatarbetet avsåg att genomföra en deskriptiv studie utifrån en enkätundersökning med kompletterande litteraturundersökning. En enkätundersökning bedömdes vara det bästa sättet att undersöka och besvara valda frågeställningar. Det webbaserade verktyget Netigate användes till att konstruera enkäten, distribuera den och samla in data från respondenterna. Enkäten publicerades sedan på sociala medier i hundrelaterade grupper eller sammanhang. Litteratursökningar gjordes för att undersöka prevalensen av skador kopplade till klovård och övervuxna klor, men dessa sökningar kom istället att främst belysa bristen på underlag om hur kloklippning i hemmet går till, dess svårigheter samt komplikationer.

3.1. Enkätundersökning

Enkäten bestod av tre kategorier av frågor. Första kategorin fokuserade på hur klovård vanligtvis går till hos varje respondent med avseende på verktyg, placering av hund, frekvens, hjälpmedel och vem som utför klovård. Även frågor kring var information inhämtningen om hur klovård ska utföras tillhörde denna kategori.

Andra kategorin av frågor lade fokus på att ta reda på eventuella faktorer som antingen bidrog till att underlätta, eller försvåra, klovården så som hundägarens sammanlagda hunderfarenhet, hundens ras, storlek på hunden och hundens bakgrund samt djurägarens inställning till vikten av klovård.

Tredje kategorin ämnade ta reda på vilka utmaningar som kan finnas med klovård samt omständigheter kring nämnda utmaningar. Av vilken karaktär är den upplevda svårigheten, förändringar över tid, om och vilka eventuella förändringar som gjorts för att underlätta klovården samt om något särskilt har hänt som kan ha varit en bidragande faktor till att utmaningar uppkommit eller blivit svårare.

Enkäten utformades med olika följdfrågor, beroende på tidigare valda svar. Därför fick inte alla respondenter samma frågor. Envalsfrågor, flervalsfrågor, skattningsfrågor och frisvarsrutor fanns i enkäten. Samtliga enkätfrågor finns samlade i [Bilaga 1](#).

I enkäten användes begreppet *klovård* och formuleringen *trimning av klor*, för att inkludera både kloklippning, klofilning och andra metoder för att få hundens klor kortare. Detta valdes för att respondenter ska kunna svara på enkäten oavsett vad de använder för typ av klotrimningsmetod.

Innan enkäten spreds testades den av handledare, djursjukskötarstudenter och anhöriga till författarna, vilka sedan gav feedback. Feedbacken bestod i ändrade formuleringar, tillägg av frågor och tillägg av svarsalternativ. Dessa förslag togs i beaktande och enkäten ändrades i de fall där feedbacken ansågs förbättra enkäten utifrån valda frågeställningar.

3.1.1. Datainsamling

Målet var att enkäten skulle nå olika typer av hundägare, med stor variation i kunskap, erfarenhet och anledning till hundägarskap samt att få en varierad geografisk spridning över landet.

De sociala medier som valdes för att sprida enkäten var hemsidan Facebook och applikationen Instagram. Dessa valdes då de var bekanta för författarna av arbetet och bedömdes ha en god spridningsförmåga. Hundrelaterade Facebookgrupper med stort antal följare kontaktades för tillåtelse att publicera enkäten i respektive grupp. De grupper som kontaktades var: Agria djurförsäkringar hund (41,0tn följare), Hundar (45,0tn medlemmar), Träna Hund! (36,7tn medlemmar) och Vandra med hund (30,7tn medlemmar).

Enkäten kunde därefter, med tillåtelse, publiceras i gruppen Träna Hund! (vid tillfället 36,7tn medlemmar) och på författarnas privata Facebookprofiler där vänner och bekanta hjälpte till med spridningen. Inlägget som publicerades innehöll följande information och avslutades med en länk till enkäten:

”Bidrag till forskning - svara på den här enkäten!

Hej gruppen! Den här enkäten är en del av ett kandidatarbete inom ämnet djurmvårdnad för Djursjukskötarprogrammet vid SLU. Arbetets fokus ligger på klovård på hund, då det överlag verkar finnas väldigt få studier inom det området. Har du en hund? Har den klor? Då är det dig vi söker!

Enkäten tar ca 5 minuter att svara på, och skulle du ångra dig går det bra att avbryta när som helst - endast fullständiga enkäter kommer att användas i statistiken. Som deltagare är du anonym.

Tack på förhand! Vi är väldigt tacksamma för alla svar vi kan få.”

Konton på applikationen Instagram som kontaktades var Svenska kennelklubben (9,6tn följare), Agria djurförsäkring hund (14,7tn följare), If Skadeförsäkring (1,8tn följare), Sveland djurförsäkringar (3,8tn följare), Folksam försäkringsbolag (2,4tn följare), Svedea Hund (1,3tn följare), Moderna djurförsäkringar (1,6tn följare) och Manypets (530 följare). Enkäten spreds därefter i följande Instagramflöden:

- Moderna djurförsäkringar (vid tillfället 1,6tn följare) – flödesinlägg och 24h-händelse
- Författarnas privata Instagramflöden (totalt 5,8tn följare, även internationella) – flödesinlägg och 24h-händelse

Enkäten fanns tillgänglig för respondenter inom ett bestämt tidsintervall, 16/2 till och med 23/2 2021. Antal deltagare var inte förutbestämt utan avgjordes när tidsperioden för enkäten var över, men eftersträvat var en svarsfrekvens på minst 100 respondenter som lämnat fullständiga svar.

3.1.2. Inkludering och exkludering

I resultatet inkluderades enbart fullständigt ifyllda enkäter, vilket respondenterna informerats om i början av enkäten. Av de kvarvarande enkäterna exkluderades respondenter vars svar indikerade att de svarade åt flera hundar samtidigt. Om respondenten hade fler än en hund ombads de att utgå från den hund vars namns första bokstav var närmast bokstaven Ö i alfabetet, snarare än den hund som har mest eller minst problem vid klovård. Dessa exkluderades för att samband inte kan dras mellan olika svar, då det inte går att veta vilken av hundarna som respondenten avsåg i varje enskild fråga. Efter exkludering blev resultatet för studien baserat på svar från totalt 563 respondenter.

3.2. Litteratursökning

Vid litteraturgenomgången framkom det att tidigare granskning av ämnet klovård är begränsad, då endast två vetenskapligt publicerade artiklar hittades. Ämnet klovård återfanns till viss del omnämnt tillsammans med andra ämnen så som hantering av stressade djur i en kliniksituation. Dock omnämndes klovård endast som ett exempel på moment som kan medföra stress för djuret.

Databaser som användes under litteratursökandet var *PubMed*, *Web of Science*, *Primo* och *Google Scholar*. Annan litteratur som användes var *BSAVA textbook in veterinary nursing* och *Physiology of Domestic Animals*. Även publikationer från JBV har använts. Denna källa till information användes eftersom JBV är en statlig instans och bedömdes tillhandahålla användbar och verklighetsförankrad information.

Sökord: Canine nail trimming, overgrown nails, claw, dog grooming, preventive healthcare, consultation preventive healthcare, veterinary nurse, veterinary nurse role in preventive healthcare, veterinary nurse role in consultation, cooperative care.

3.3. Databearbetning

Databearbetningen gjordes till stor del med programvaran Microsoft Office Excel.

Envals- och flervalsfrågorna bearbetades kvantitativt där procenttalen avrundades till närmaste heltal. Fritextsvaren bearbetades kvalitativt av författarna. Resultatet redovisas i löpande text och med hjälp av figurer.

Av de frågor som innehöll möjlighet till fritextruta (n=12) granskades varje enskilt svar av författarna och delades in i nya, befintliga eller modifierade svarsalternativ. De nya svarsalternativen har lägre svarsgrad, då de inte fanns tillgängliga för samtliga respondenter i den enkät som spreds, men ansågs ändå vara av intresse för resultatet.

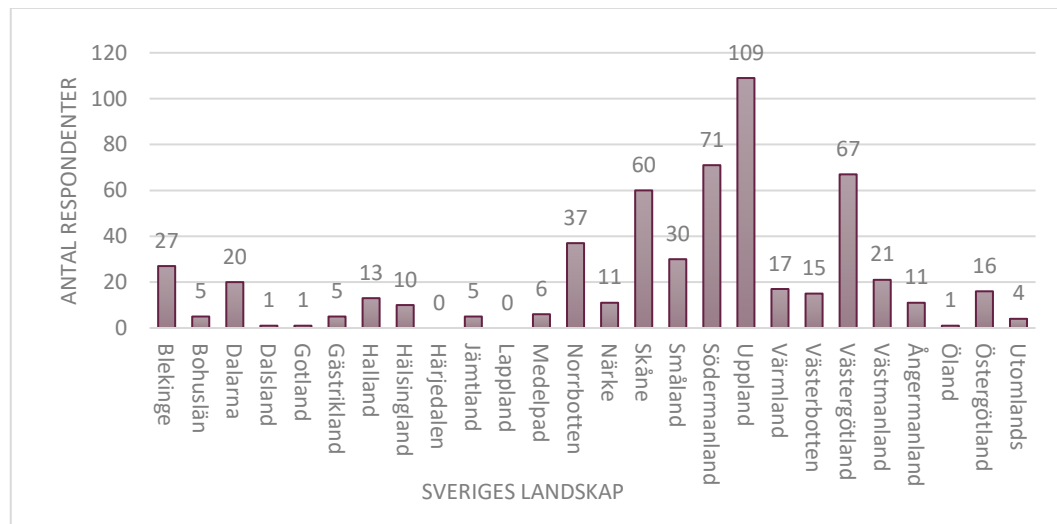
Denna enkätstudie är en beskrivande studie, då tidigare studier inom området är knapphändiga. Resultaten redovisas genom deskriptiv statistik.

4. Resultat

4.1. Respondenter

Antalet respondenter som togs med i resultatet utifrån kriterierna i [avsnitt 3.1.2.](#) var totalt 563 (n=563).

Enkäten började med frågor om hundägaren och hunden. Respondenterna fick utifrån förutbestämda svarsalternativ dela in sig i fem olika åldersgrupper och av samtliga respondenter tillhörde den största andelen (n=197, 35 %) åldersgruppen 30-49 år. Åldersgrupperna 20-29 år samt 50-69 år hade båda 168 respondenter (30 %) vardera. Utöver dessa hade åldersgruppen <20 år 18 respondenter (3 %) och gruppen >70 år hade 12 respondenter (2 %). Den största andelen respondenter var boende i Uppland (n=109, 19 %). För uppfattning om respondenternas geografiska tillhörighet se *figur 1*.

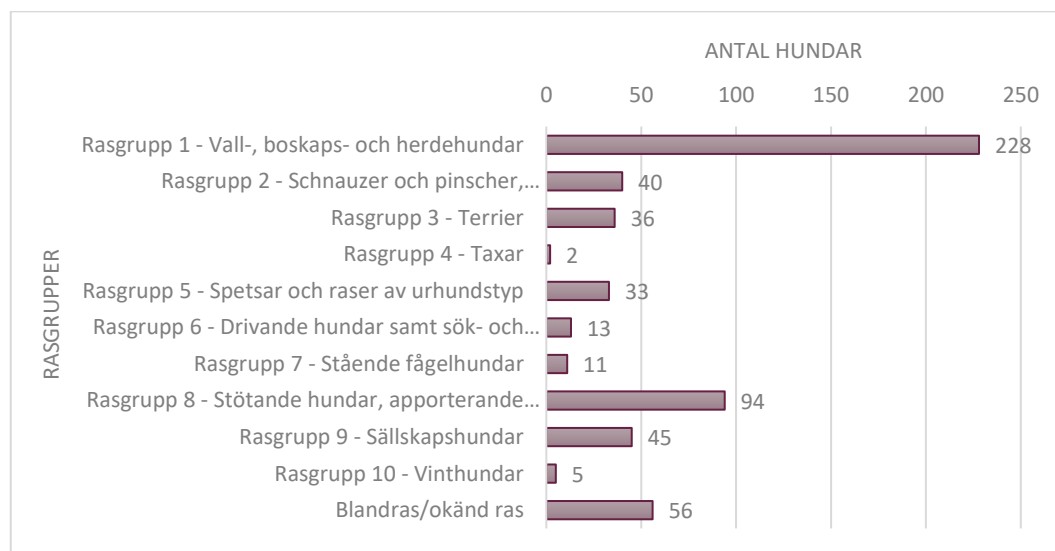

Figur 1 Geografisk fördelning genom Sveriges län av samtliga respondenter (n=563).

Därefter ställdes en fråga om tidigare hundägarerfarenhet hos respondenterna. Den största gruppen av respondenter (n=208, 37 %) hade >20 års erfarenhet av att ha egen hund.

4.2. Deltagande hundar

Svenska Kennelklubbens uppdelning av rasgrupper användes i frågan om vilken rasgrupp den deltagande hunden tillhörde bortsett från alternativet ”blandras/okänd ras”. De tre största rasgrupperna som deltog i enkäten var Rasgrupp 1 – vall-, boskap-, och herdehundar (n=228, 40 %), Rasgrupp 8 – Stötande hundar, apportnerande hundar och vattenhundar (n=94, 17 %) samt Blandras/okänd ras (n=56, 10 %). För detaljerad spridning se *figur 2*.

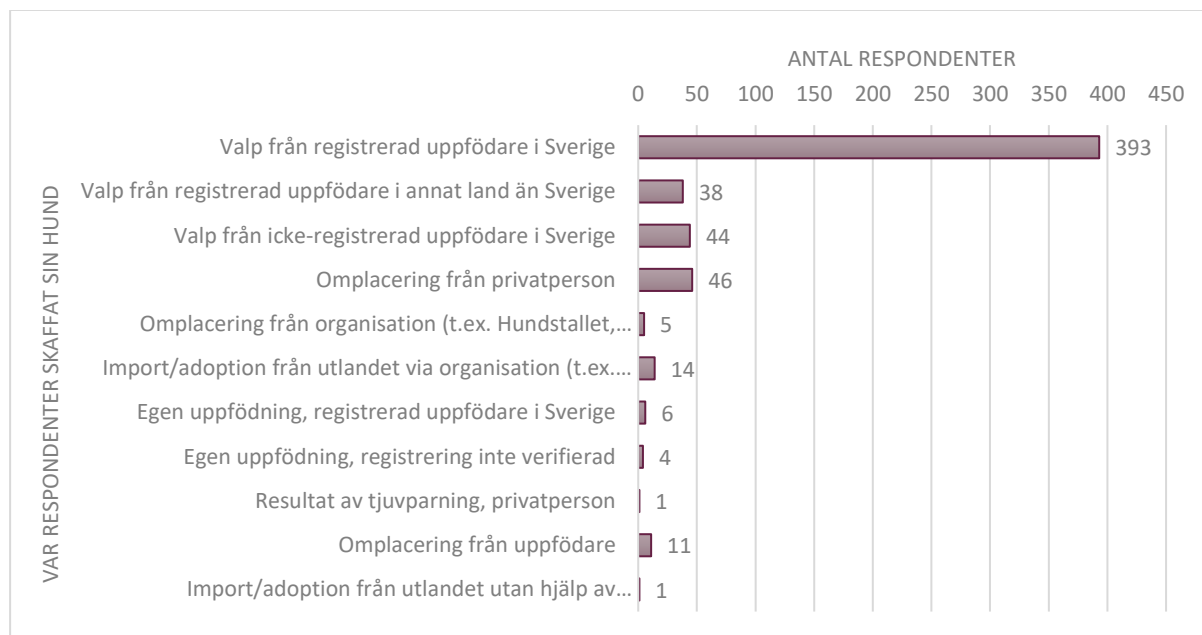
Figur 2 Fördelning av totalt antal hundar i Svenska kennelklubbens rasgrupper eller blandras/okänd ras (n=563).

Den största andelen deltagande hundar tillhörde åldersgruppen 4-6 år (n=198, 35 %) och de flesta tillhörde viktgruppen 21-40 kg (n=237, 42 %).

Majoriteten respondenter (n=393, 70 %) hade införskaffat sin hund som valp från registrerad uppfödare i Sverige. Se [figur 3](#) för exakt fördelning. Under denna fråga i enkäten fanns möjlighet till en fritextruta. Fritextrutan fick 30 svar (5 %) och dessa svar granskades individuellt för uppdelning i befintliga, modifierade eller nya svarsalternativ. Fem nya svarsalternativ skapades av författarna utefter vad respondenterna skrivit i sina textrutor.

Nya svarsalternativ

- Egen uppfödning, registrerad uppfödare
- Egen uppfödning, registrering inte verifierad¹
- Resultat av tjuvparning, privatperson
- Omplacering från uppfödare, registrering inte verifierad¹
- Import/adoption från utlandet utan hjälp av organisation.

Figur 3 Uppdelning över var respondenterna införskaffat sin hund.

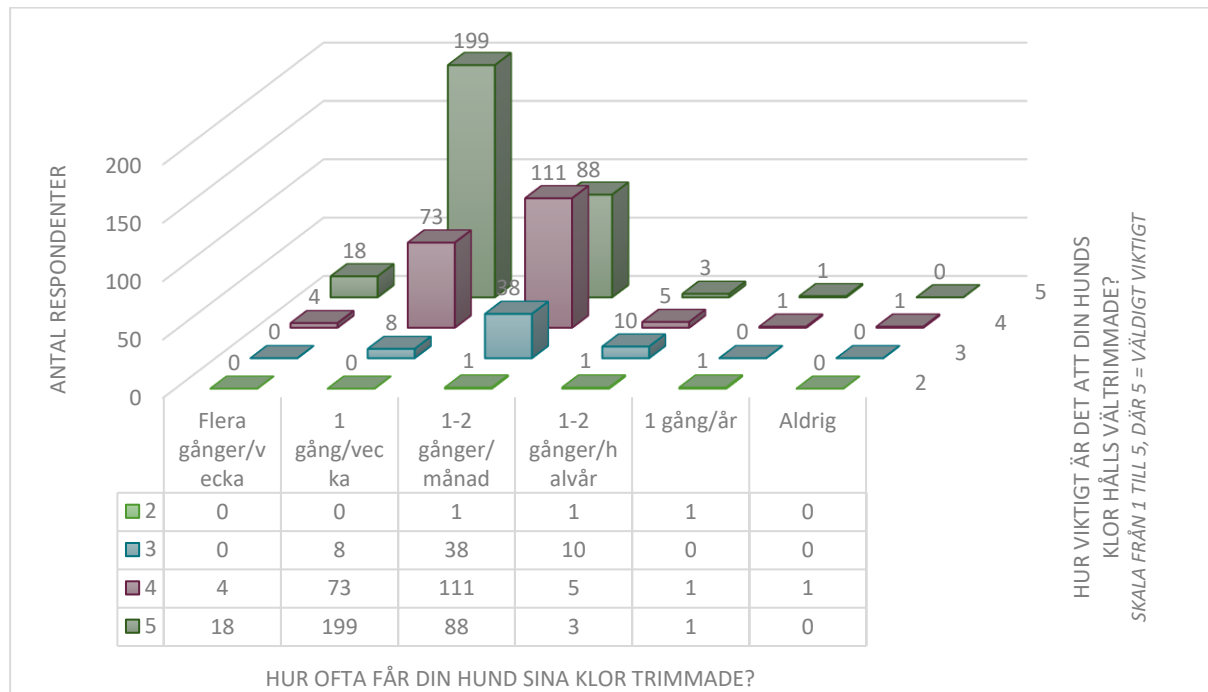
4.3. Motivation och information

För att få en övergripande uppfattning om hundägarens motivation att utföra klovård, ställdes en fråga angående hur viktigt det är för respondenterna att klorna hålls vältrimmade. Frågan var en skattningsfråga med en 5-gradig skala, där 5 var ”viktigt viktigt” och 1 var ”inte viktigt alls”. Majoriteten (n=309, 55 %) av respondenterna svarade ”viktigt viktigt” (5 på skalan). Medelvärde på 4,4.

En fråga angående hur ofta hunden får sina klor trimmade, resulterade i en majoritet (n=280, 50 %) av respondenter som svarade att de trimmar klorna 1 gång i veckan. En respondent svarade att dennes hund aldrig får klorna klippta och utvecklade det

¹ Respondenten hade inte angivit om det var en registrerad uppfödare eller inte.

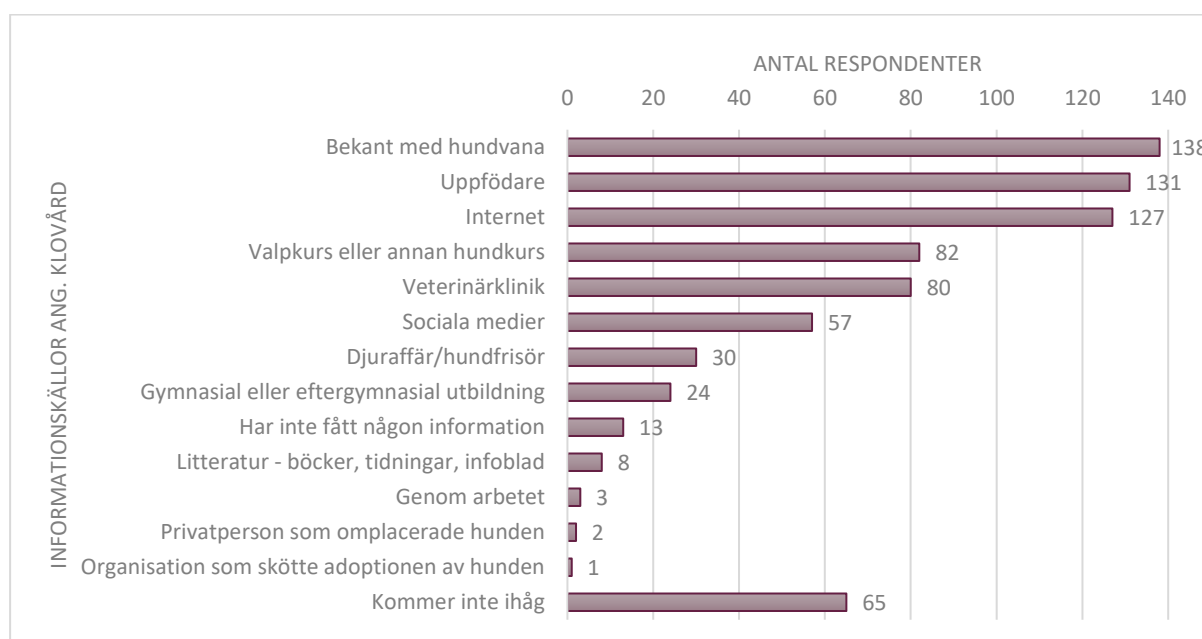
med att svara att klorna slits tillräckligt mycket ändå. För en sammanslagen redovisning av dessa två frågors resultat se *figur 4*.

Figur 4 Sammanslagning av hur viktigt det är för respondenterna att hundens klor hålls korta samt hur ofta hunden får sina klor trimmade. Ingen respondent svarade att klornas trimning inte var viktigt alls och svarsalternativ 1 har därmed uteslutits från figuren.

En följdfråga till frekvensen av klovården ställdes angående huruvida klovården faktiskt utförs så ofta som respondenten skulle önska, eller som hunden har behov av. Totalt 242 hundar (43 %) fick sina klor trimmade så ofta som hundägaren upplevde att de behövde. Majoriteten, 273 respondenter (48 %) svarade att hunden oftast, men inte alltid, får sina klor trimmade i den utsträckning som de bedömer behövs. Det sista svarsalternativet som respondenterna kunde välja var "Nej" och det var 48 respondenter (9 %) av de svarande som valde detta alternativ.

Tillgängligheten av information gällande hur klovård på hund går till, undersöktes genom en fråga om var respondenterna fått information i ämnet. De tre svarsalternativ som den största andelen respondenter valde var "Bekant med hundvana" (n=138, 25 %), "Uppfödare" (n=131, 23 %) och "Internet" (n=127, 23 %). Möjlighet till fritextruta fanns och användes totalt av 59 respondenter. Av dessa svar bildades tre nya svarsalternativ: "Gymnasial eller eftergymnasial utbildning", "I arbetet" samt "Litteratur - böcker, tidningar, infoblad". För alla svarsalternativs svarsfrekvens se *figur 5*.

Figur 5 Fördelningen av respondenternas (n=563) informationskällor om klovård.

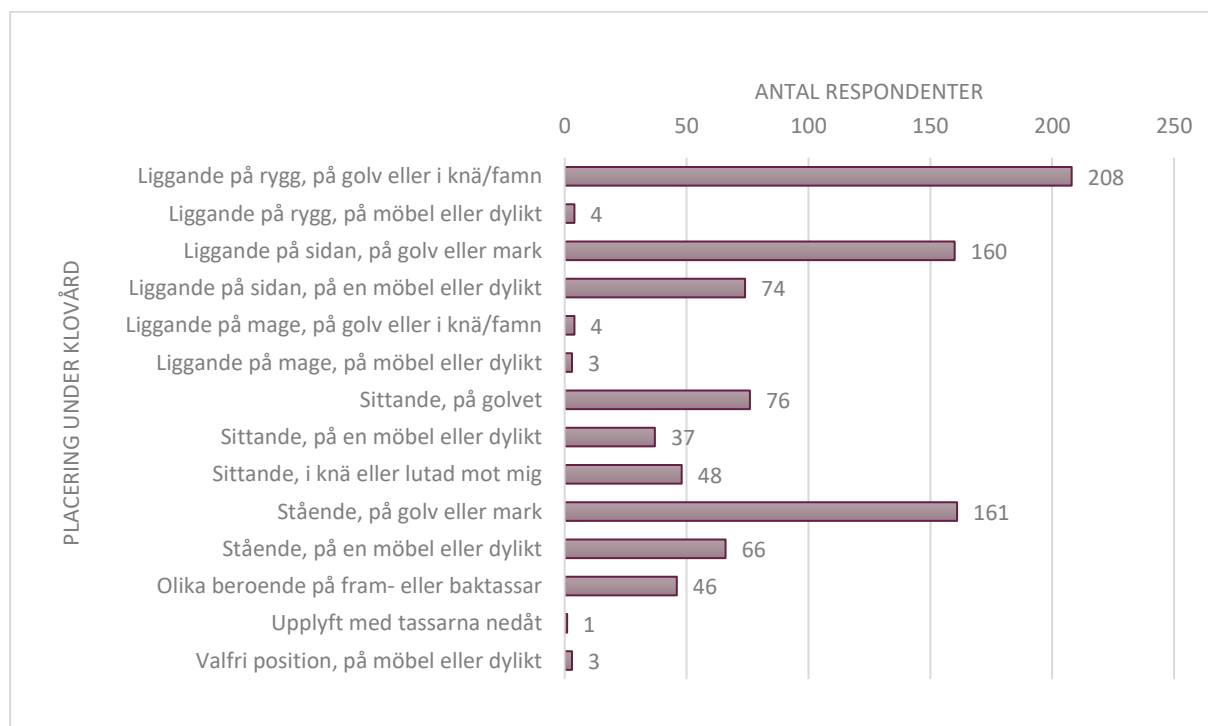
Senare i enkäten ställdes en liknande fråga angående informationskällorna men med utgångspunkt i var respondenterna hittat information om hur de kunde förändra klovården vid svårigheter i tidigare nämnda moment. De tre svarsalternativ som fick flest svar var "Internet" (n=152, 27 %), "Bekant med hundvana" (n=144, 26 %) och "Sociala medier" (n=139, 25 %). Fritextruta fanns tillgänglig till denna fråga och fick 61 svar. Totalt tillkom fem nya svarskategorier varav tre var samma som tillkom på frågan om var respondenterna fått information om hur klovård ska utföras. Utöver dessa tillkom även "Hundpsykolog" och "Upptäckt vad som funkar på egen hand".

4.4. Klovård i hemmet

De verktyg som främst används vid klovård i hemmet efterfrågades i en flervalsfråga och möjligheten till fritextruta fanns. Fritextrutan fick tolv svar. Förutom den överhängande majoriteten för klotång (n=539, 96 %), visade sig de vanligaste redskapen vara elektrisk kloslip, fotfil eller manikyrslip (n=111, 20 %) samt manuell klofil, fotfil eller annan fil (n=67, 12 %). Övriga verktyg som användes i lägre grad var pincett, nagelklippare för människa och aktiveringsleksaker som till exempel SpinTrim. Enkäten utredde inte närmare de olika möjliga kombinationer i vilka verktygen användes av olika respondenter. Det var 17

respondenter som svarade att de inte utför klovård själva hemma och därmed inte specificerade något verktyg.

Tydliggörandet av de vanligaste klovårdsmetoderna ledde respondenterna till en flervalfråga med möjlighet till fritextruta, där de ombads beskriva positionen som hunden har under klovårdstillfället. Antalet respondenter som valde att fylla i fritextrutan var 34 (6 %) och dessa svar genererade förutom vissa modifieringar av befintliga svarsalternativ även fem nya svarsalternativ: ”Liggande på rygg, på möbel eller dylikt”, ”Liggande på mage, på golv eller i knä/famn”, ”Liggande på mage, på möbel eller dylikt”, ”Upplyft med tassarna nedåt”, ”Valfri position, på möbel eller dylikt”. Redan tidigt under den tid som enkäten låg ute för svar så gavs indikationer i fritextsvaren om att ytterligare ett svarsalternativ behövdes och frågan modifierades så att alternativet ”Olika beroende på fram- eller baktassar” fanns tillgängligt som ett alternativ för fler än hälften av respondenterna. De som valde det alternativet ombads att också kryssa i de olika ställningar som användes för att kunna sammanställa vilka som faktiskt är vanligast. Det svarsalternativ som flest respondenter valde var ”Liggande på rygg, på golv eller i knä” (n=208, 37 %). Vid sammanställning av samtliga varianter av en position var det dock ”Liggande på sidan” som utgjorde majoritet (n=234, 42 %). För samtliga svarsalternativ och svarsfrekvens se *figur 6*.

Figur 6 Beskrivning av hur hunden (oftast) är placerad vid klovård i hemmet.

För att utreda vilka de vanligaste hjälpmedlen är för att kunna utföra klovård på sin hund på ett bra sätt, ställdes en fråga med flervalssalternativ. Det fanns även möjlighet till fritextsvar, och därigenom inkom 33 svar. Många av hjälpmedlen används i kombination med andra, men fokus för frågan var att ringa in de vanligaste hjälpmedlen, så ingen djupare undersökning av olika möjliga kombinationer gjordes. De respondenter som svarade att inga extra hjälpmedel behövdes utgjorde 21 % av totalen (n=119). Det var även 20 respondenter (4 %) som inte utförde klovård själva hemma. Det främsta hjälpmedlet som användes av resterande 423 respondenter var godis, vilket användes på en del olika sätt. Allra vanligast var som belöning efter avslutad klovård, men även som löpande positiv förstärkning under klovården, till exempel efter varje avslutad tass. Godis användes även som ett hjälpmedel för omvänt lockande eller för överskuggning eller motbetingning under klovården. Användande av godis i samband med klovård omfattades av 67 % av svaren (n=560/831). Nästa stora grupp av hjälpmedel var till för att göra det lättare för den som utför klovården och handlade om synen. Främst användes stark belysning eller pannlampa för att tydligare se klon eller pulpan (n=130), men viktigt ansågs även glasögon eller förstoringsglas (n=69) vara. Den andel svar som fokuserade på synhjälpmedel var totalt 24 % (n=199/831). Den tredje största kategorin av hjälpmedel var en annan person. Den andra personen kunde antingen vara den som distraherar hunden med godis, håller i hunden under klovården, eller trimmar klorna medan hundens ägare håller i hunden. Det senare för att ge hunden mer trygghet. Dessa alternativ hade totalt valts 107 gånger (13 % av 831 svar). Det var 11 respondenter som uppgav att de använder munkorg eller krage på hunden vid klovård, alltså 3 % av de respondenter som använder sig av någon form av hjälpmedel. Andra hjälpmedel som nämndes i fritextsvaren var trygghetsgivande feromoner, sprayflaska med vatten, koppel för att hindra hunden från att gå i väg samt social belöning eller lek.

Hos majoriteten av respondenterna utfördes klovård av dem själva eller av någon i deras hushåll (n=527, 93 %), medan 36 respondenter (6 %) svarade antingen "Veterinärklinik", "Hundfrisör/djurbutik/hunddagis etc." eller "Kompis/bekant". För de 32 respondenter som valt "Veterinär" eller "Hundfrisör/djurbutik/hunddagis etc." på frågan om vem som oftast utför klovården på deras hund, ställdes en följdfråga angående vad som avgör hur ofta hunden får sina klor klippta. Svarsalternativen var "Behovet av klovård", "Priset hos den som utför klovården" och "Hur lätt eller svårt det är att få en tid hos den som utför klovården". Överväldigande majoritet (n=29, 90 %) svarade att det främst är behovet av klovård som styr.

De 8 respondenter som svarade att den som oftast trimmar klorna på hunden är en Veterinärklinik, tillfrågades också om behovet av sedering vid klotrimning hos

veterinär. Majoriteten av respondenterna svarade att sadering inte behövs (n=5, 63 %), medan 1 respondent uppgav att det oftast behövs och 2 uppgav att det alltid behövs.

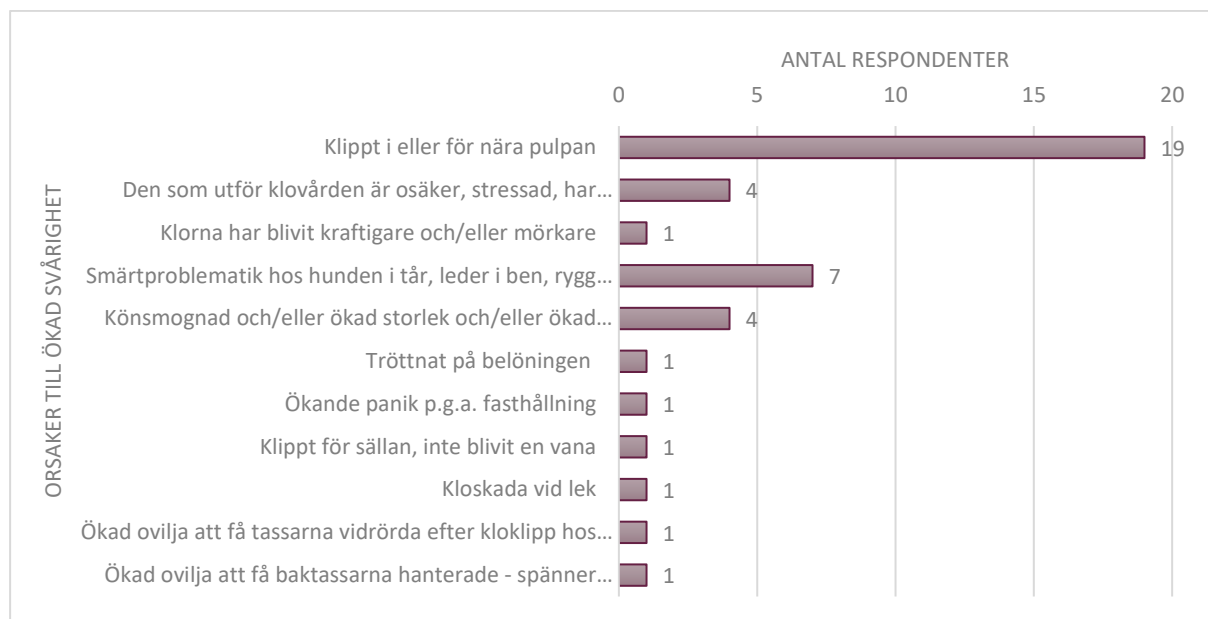
4.5. Utmaningar i samband med klovård

Respondenterna uppmanades svara utifrån både hunden och den egna förmågan för att sedan välja en nivå som sammanfattade den ”gemensamma” svårigheten som upplevdes. Frågan var utformad som en skattningsfråga med en 5-gradig skala, där 1 var ”inga problem alls” och 5 var ”helt omöjligt”. Majoriteten (n=230, 41 %) uppgav att de inte hade några problem alls och de som svarat 2 på skalan var också en större andel (n=160, 28 %). De respondenter som svarade 3, 4 eller 5 på skalan, och därmed uppfattas uppleva problem i samband med klovård, var sammanlagt 31 % (n=173) av samtliga respondenter. Medelvärde var 2,05 för hela frågan.

Då frågan om upplevd svårighet endast visade hur det såg ut i dagsläget, ställdes en följdfråga om utvecklingen av upplevd svårighetsgrad i samband med klovård och hur den förändrats över tid. Svarsalternativen var ”Lättare med tiden” (n=250, 44 %), ”Ingen förändring” (n=266, 47 %) eller ”Svårare med tiden” (n=47, 8 %). För de 47 respondenter som svarade ”Svårare med tiden” ställdes ytterligare en följdfråga, för att fastställa om någon speciell händelse är orsaken till att det blivit svårare, eller om det har blivit det ändå. Frågan var uppbyggd av envalsfrågor med alternativen ”Nej” (n=9, 19 %), ”Vet inte” (n=6, 13 %) och ”Ja, nämligen:” (n= 32, 68 %), där den sistnämnda även gav möjlighet till fritextsvar. Dessa fritextsvar delades sedan in i 11 olika svars-kategorier:

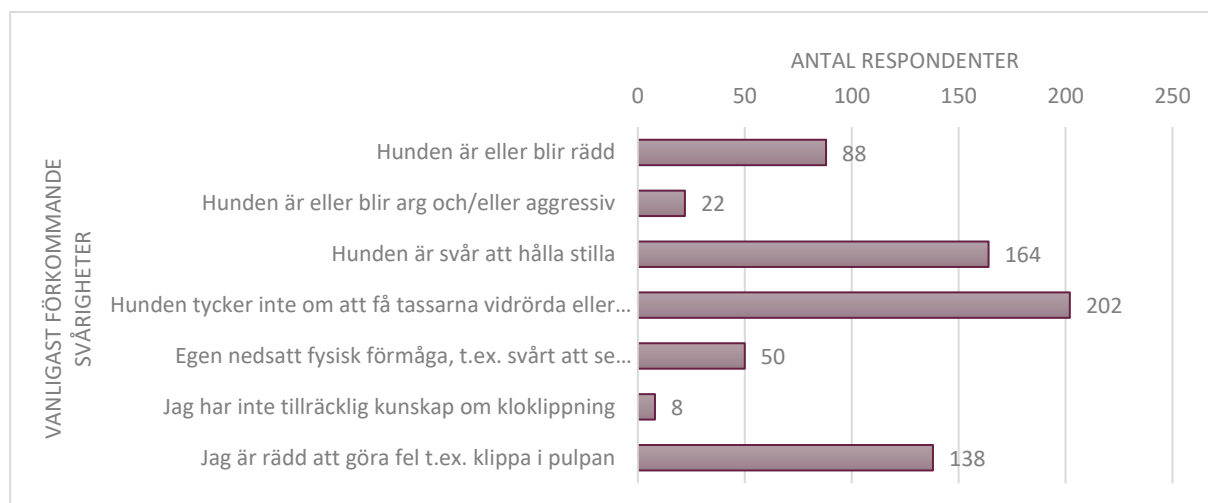
- Klippt i eller för nära pulpan
- Den som utför klovården är osäker, stressad, har tappat tålamodet eller dylikt.
- Klorna har blivit kraftigare och/eller mörkare
- Smärtproblematik hos hunden i tår, leder i extremiteterna, rygg och/eller annat
- Könsmognad och/eller ökad storlek och/eller ökad integritet
- Tröttnat på belöningen
- Ökande panik på grund av fasthållning
- Klippt för sällan, inte blivit en vana
- Kloskada vid lek
- Ökad ovilja att få tassarna vidrörda efter kloklipp hos hundfrisör
- Ökad ovilja att få baktassarna hanterade - spänner sig/sprattlar

Den vanligaste orsaken till att klovåden har blivit svårare med tiden var ”Klippt i eller nära pulpan” (n=19, 59 %), se *figur 7*.

Figur 7 Redovisning av specificeringarna från fritextrutan av de respondenter som upplevde att något särskilt orsakat en ökad svårighetsgrad vid klovård.

De svårigheter som upplevs vid klovård sammanställdes genom en flervalsfråga, där respondenterna ombads kryssa i samtliga problem de har i samband med klovård. En fritextruta fanns tillgänglig och användes 30 gånger. Av samtliga respondenter, svarade 193 respondenter (34 %) att de inte upplevde svårigheter alls. Bland de 370 respondenter (66 %) som uppgivit att de upplever någon svårighet, var den vanligaste att hunden inte tycker om att få tassarna vidrörda eller fasthållna (n=202, 55 %). Utmärkande var också svårigheter i att få hunden att vara stilla (n=164, 44 %) samt en rädsla att göra fel hos den som utför klovården, till exempel klippa i pulpan (n=138, 37 %). Totalt svarade 88 respondenter (24 %) att de upplever att hunden är eller blir rädd i samband med klovård, men endast 22 (6 %) uppger att hunden blir arg eller aggressiv. Den egna fysiska förmågan, till exempel nedsatt syn, problematiserar klovården för 50 av respondenterna (14 %). Att uppleva svårighet på grund av kunskapsbrist inom området var inte lika vanligt, men förekom hos 8 respondenter (2 %). Genom fritextsvaren framkom också problem gällande känsloläge hos hunden (ovillig, tröttnar fort, känner sig trängd, upplever situationen negativt), smärtproblematik hos hunden (osteoartrit, spondylos, känsliga klor), obehag vid klippning av sporren samt reaktioner hos hunden kopplat till ljudet från klotången. För de vanligaste svårigheternas svarsfördelning, se *figur 8*.

Figur 8 Fördelningen av vanligaste upplevda problem med klovård hos de respondenter (n=270) som har en svårighet.

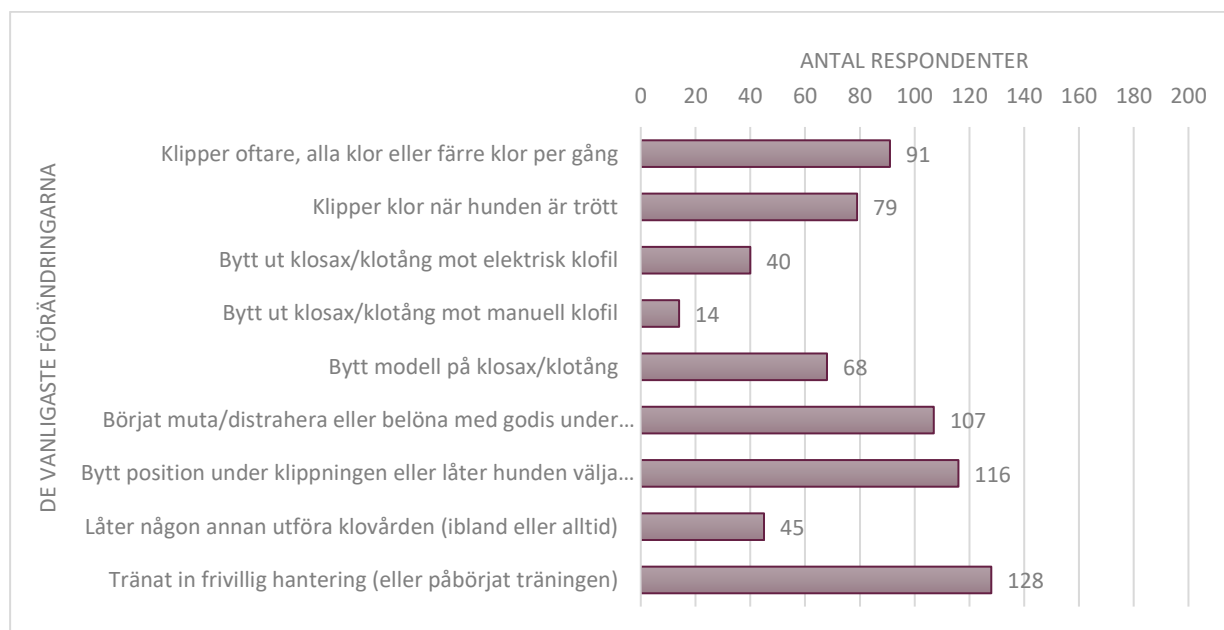
4.6. Underlättande förutsättningar

Som en del i att ta reda på vilka förutsättningar som underlättar för hund och hundägare vid utförandet av klovård fick respondenterna redogöra för vilka förändringar de gjort för att underlätta klovården för sig själva och sin hund. De ombads svara utifrån alla förändringar de hade gjort, oavsett om det underlättat klovården eller inte. En flervalsfråga med tillgänglig fritextruta låg till grund, och 49 respondenter valde att fylla i fritextrutan. Av respondenterna var det 191 (34 %) som uppgav att de inte gjort någon förändring alls. Några uppgav även i fritextsvar att det blivit bättre med tiden enbart genom habituering och dessa räknades till "Ingen förändring har gjorts".

Den mest populära förändringen att göra enligt respondenternas svarsfrekvens är inläring av frivillig hantering, där hunden får ha kontroll och möjlighet att påverka situationen. Detta hade 128 (23 %) av respondenterna provat. Vanligt var också att låta hunden vara i en annan position under klovården än den tidigare ombetts vara i, alternativt att den fick välja själv vilken position den ville ha under tiden klotrimningen pågår, något som 116 respondenter (21 %) provat. Det var även 107 respondenter (19 %) som börjat införa godis i klovårdsprocessen, antingen för positiv förstärkning, överskuggning eller motbetingning. Ett antal respondenter (n=91, 16 %) hade börjat klippa klorna oftare, där vissa klippte färre klor per gång och vissa alla klor per gång. Att endast utföra klovård när hunden är trött eller vilar var något som 79 respondenter (14 %) provat. Några andra framträdande förändringar i den här frågan var byte av klosaxmodell (n=68, 12 %) samt att byta

ut klosaxen mot elektrisk eller manuell fil (n=54, 10 %). I fritextsvaren specificerades också att några kompletterat med fil, utöver klosaxen, samt vikten av att hålla klosaxen vass och byta ut den vid behov. Det var 45 respondenter (8 %) som hade valt att lämna över klovården till någon annan, alltid eller vid vissa tillfällen. Några få hade också nämnt att de börjat utföra klovården tillsammans med en annan person. Se *figur 9*.

Förutom de förändringar som nämnts ovan så uppgavs i fritextsvaren även några andra försök att underlätta klovården. Många uppgav att de försökt göra klovården till en mysig stund som inte stressas igenom. Det nämndes inslag som lek med klotång, träna olika tricks i samband med klovården, eller att rutinen kring klovård gjorts mer konsekvent och välkänd för hunden. I motsats till den populära förändringen att börja belöna med godis, så nämnde en respondent att belöning med godis under klovården bara skapat hög energi och förväntan, medan det istället blivit lugnare om belöning enbart ges efteråt. Några få har börjat använda godis för omvänt lockande och vissa har behövt byta godissort till något mer värdefullt för hunden. För att göra momentet bekvämare för hunden väljer några att klippa när tassarna blivit blöta och klorna därmed är mjukare. En av respondenterna nämnde också att hen börjat undvika att utföra klovård på flera hundar samma dag, för att minska uppbyggnaden av stress hos hundarna som väntar på sin tur. För äldre hundar med smärtproblematik, så som osteoartrit, har ett behov av smärtstillande i samband med klovård tillkommit och förändring har därmed gjorts för att minska smärtpåverkan för hunden. De som behöver medicinsk hjälp för att klara av att utföra klovården har fått hjälp i form av sedering hos veterinär.

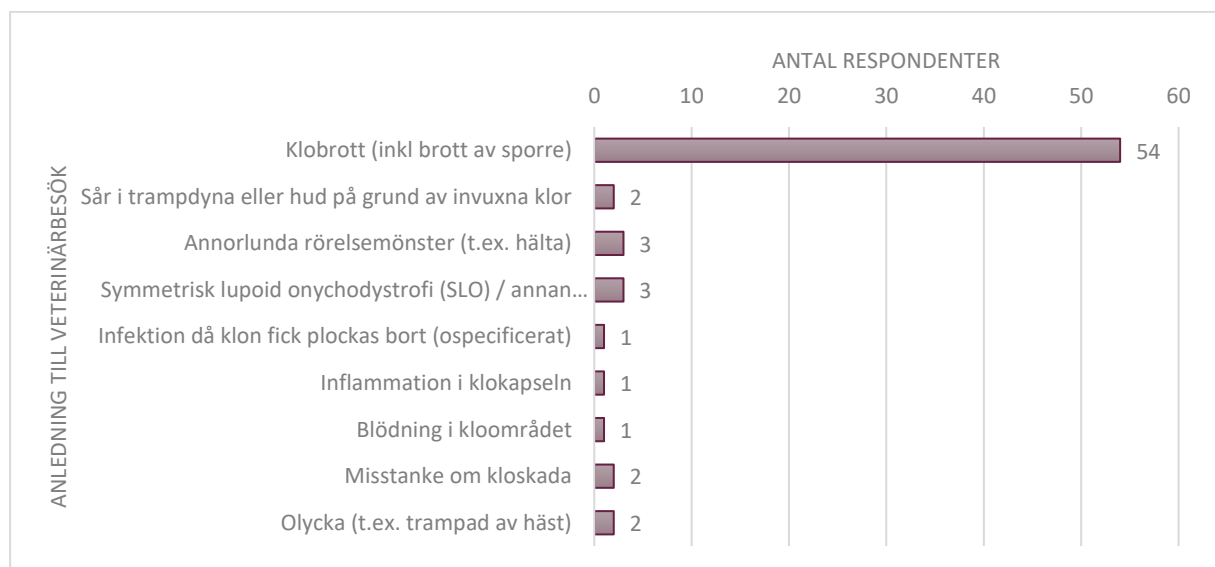

Figur 9 Redovisning av de vanligaste förändringar respondenterna har gjort för att underlätta utförandet av klovård.

4.7. Komplikationer med koppling till klor

För att återkoppla till arbetets frågeställning gällande problem i samband med klovård, samt arbetets bakgrund angående ökande ”vardagsskador” så som klobrott, tillfrågades respondenterna om deras hund någon gång behövt uppsöka veterinär på grund av en kloskada, eller skada som på något sätt var relaterad till klorna. Frågan hade tre svarsalternativ: ”Ja, en gång” (n=53, 10 %), ”Ja, flera gånger” (n=12, 2 %), ”Nej, aldrig” (n=498, 88 %). De 65 respondenter som svarade ”Ja” i någon form, tillfrågades anledningen till veterinärbesöket.

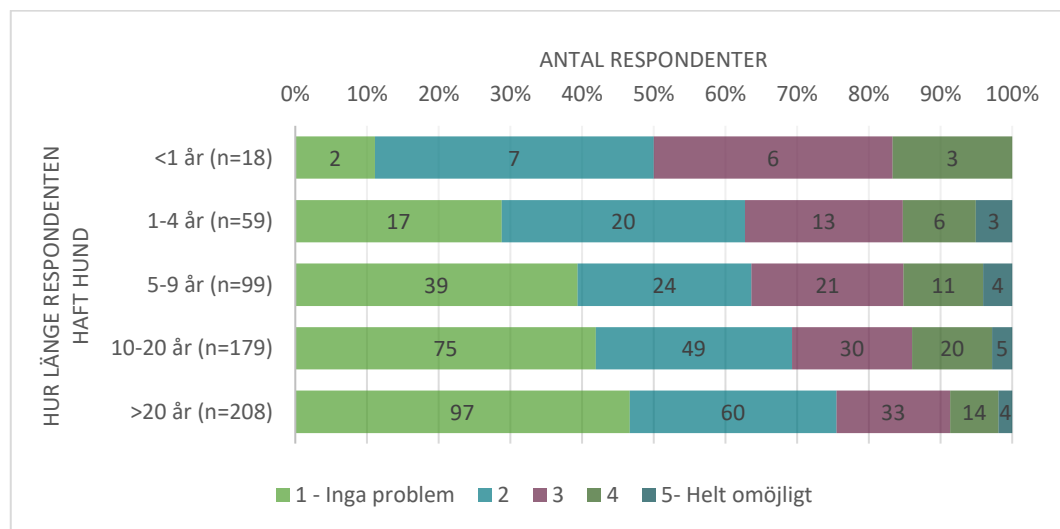
Den allra vanligaste orsaken till veterinärbesök för klorelaterad skada med flest respondenter var ”klobrott (inkl. brott av sporre)” (n=56, 81 %). Andra svarsalternativ som fick fler än ett svar var ”Sår i trampdyna eller hud på grund av invuxna klor” (n=2, 3 %), ”Annorlunda rörelsemönster (till exempel hälla)” (n=3, 5 %), ”Symmetrisk lupoid onychodystrofi (SLO) / annan klosjukdom” (n=3, 5 %), ”Misstanke om kloskada” (n=2, 3 %) och ”Olycka (till exempel trampad av häst)” (n=2, 3 %). Se *figur 10* för svarsfrekvens för samtliga svarsalternativ. Denna fråga utgjordes av flervalsalternativ och fritextruta.

Figur 10 Fördelning över specifika orsaker till klorelaterade veterinärbesök (n=67).

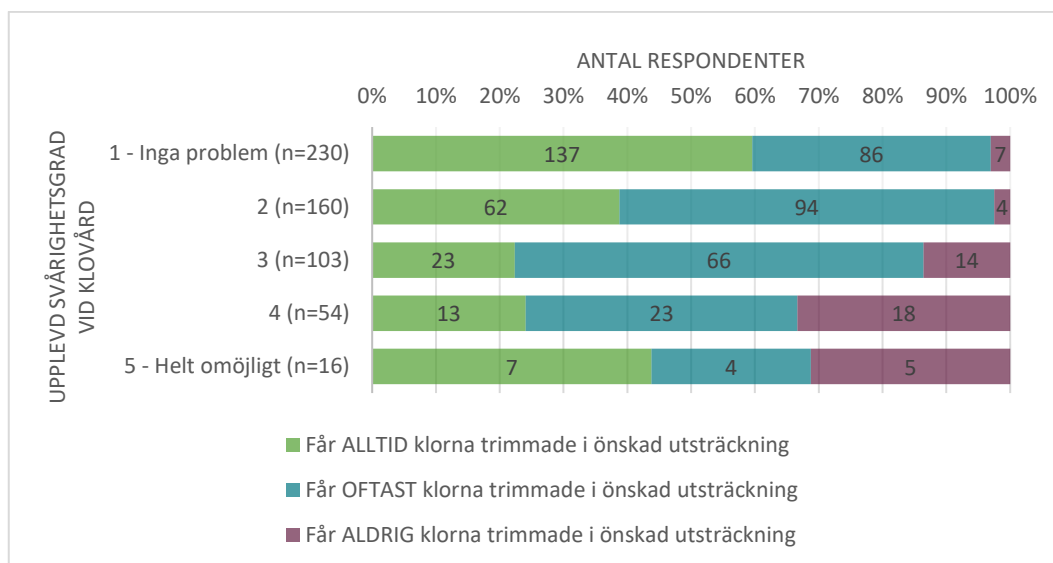
4.8. Resultatsammanslagningar för tolkning av resultat

Hur svår respondenterna upplevde klovården sammanslogs med det antal år respondenterna uppgav att de totalt haft hund, i syfte att undersöka huruvida hundägarens erfarenhet påverkar upplevelsen gällande svårighet vid klovård. Grupperna varierar i storlek, och därför jämfördes de olika nivåerna i procentsatser inom den egna gruppen, se *figur 11*. Svårighetsgrad 4 eller högre i respektive grupp var således: <1år = 17 % (endast nivå 4), 1-4 år = 15 %, 5-9 år = 15 %, 10-20 år = 14 % samt >20 år = 9 %.

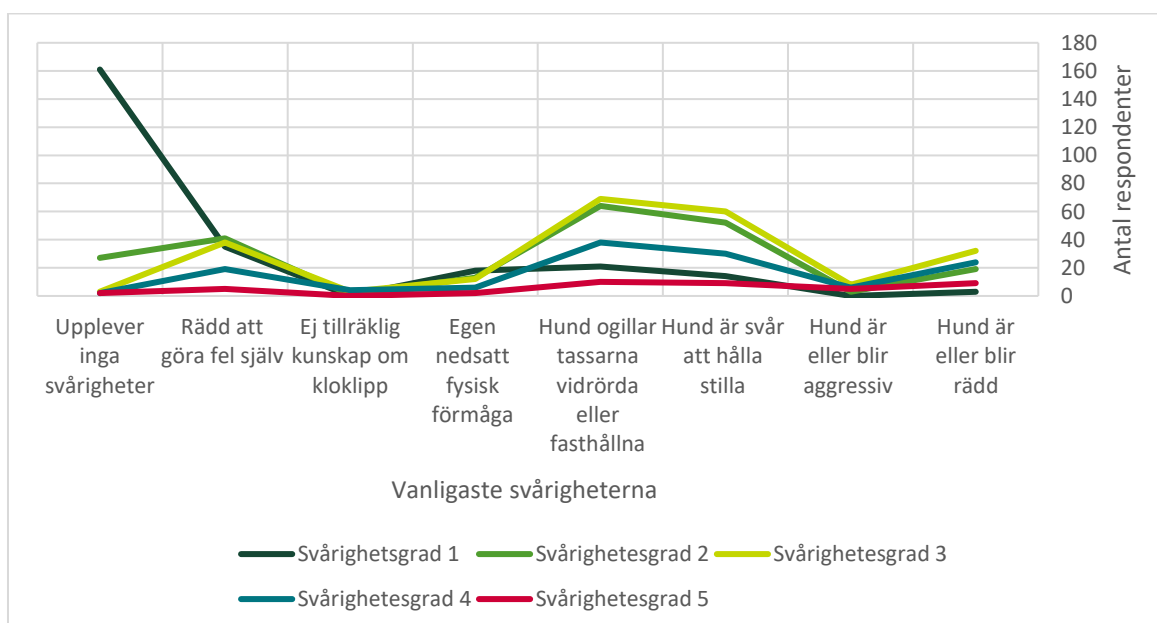
Figur 11 Resultatsammanslagning av total tidsperioden som respondenterna (n=563) varit hundägare och hur svårt klovården upplevs vara att utföra.

Resultatet på frågan om huruvida hunden får sina klor trimmade så ofta som respondenterna skulle vilja, sammanfördes med resultatet av vilken svårighetsgrad på skalan från 1-5, som upplevdes vid utförandet av klovård, se *figur 12*. Detta för att utröna hur stor påverkan svårighetsgraden har på hur ofta klovården utförs. De respondenter som inom varje grupp av svårighetsgrad (1-5) svarat att hunden inte får klorna trimmade så ofta som de skulle vilja, jämfördes som procentsatser inom den egna gruppen, för att kunna jämföra grupperna med varandra. Bland de som valt svårighetsgrad 1, var det 3 % som svarat att hunden inte får klorna klippta så ofta som de skulle vilja. Detsamma gällde för de som valt svårighetsgrad 2. Vid svårighetsgrad 3 var det 14 % som inte klippte klorna så ofta som de skulle vilja. De högre svårighetsgraderna gav följande resultat: 4 = 33 %, 5 = 31 %. Uppmärksammas ska att svårighetsgrad 5 endast utgörs av 16 respondenter, medan svårighetsgrad 1 består av 230 respondenter och resultatets representativitet varierar därmed mellan grupperna.

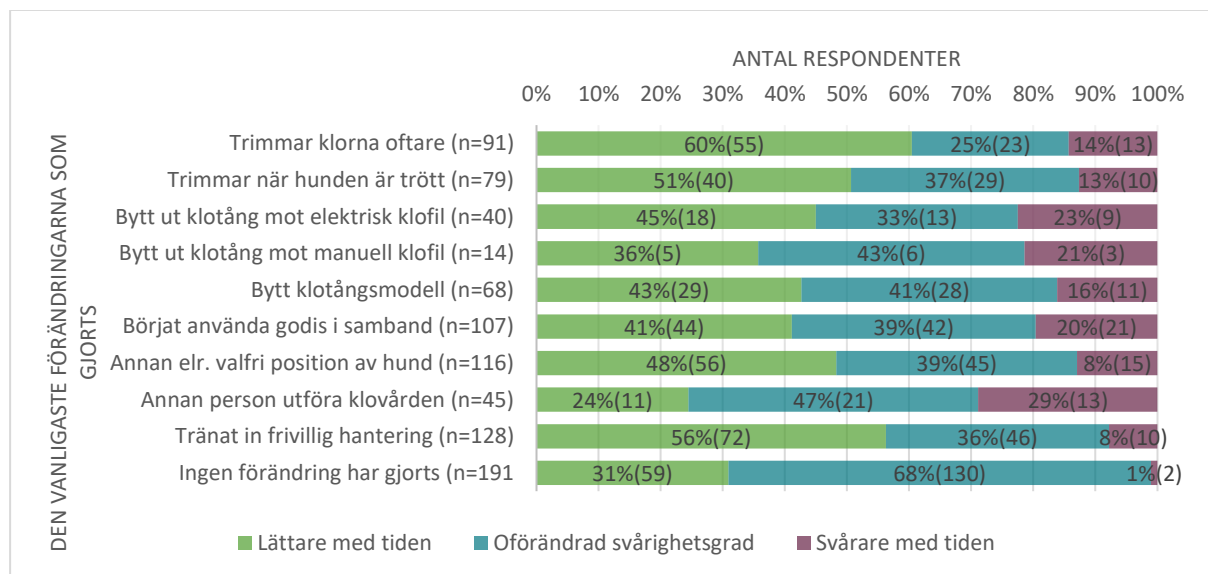
Figur 12 Sammanföring mellan resultaten om svårighetsgrad och önskad frekvens på klovård. Kopplingen mellan hur ofta hunden får klorna trimmade och hur svårt momentet är att utföra. Det ska uppmärksammas att svårighetsgrad 5 – Helt omöjligt endast utgörs av 16 respondenter, medan svårighetsgrad 1 – Inga problem består av 230 respondenter och resultatets representativitet varierar därmed mellan grupperna.

I figuren nedan redovisas en sammanslagning av respondenternas upplevda svårighetsgrad tillsammans med de vanligaste typerna av svårigheter som respondenterna upplevde. Den svårighet som är förenad med högst upplevd svårighetsgrad, är att hunden ogillar att få tassarna vidrörda eller fasthållna, följt av att hunden är svår att hålla stilla.

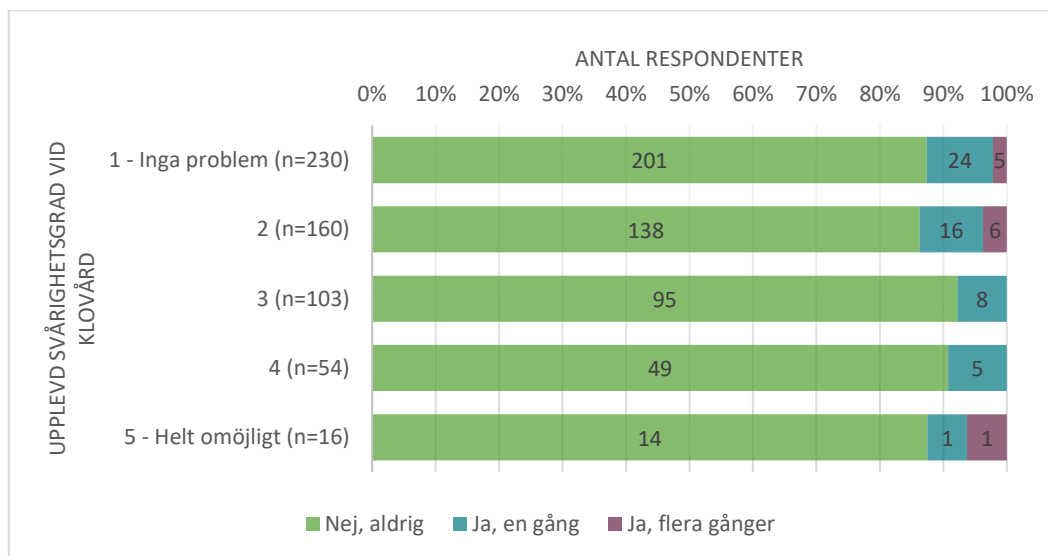
Figur 13 Överblick över vanligaste svårigheterna i förhållande till vilken svårighetsgrad respondenterna upplever.

Förändringarna som gjorts för att underlätta klovårdstillfällena jämfördes med om klovården uppfattades ha blivit lättare, svårare eller oförändrad över tiden, för att få en bild av vilka förändringar som verkar fungera bättre respektive sämre överlag. Se *figur 14*. De kategorier och grupper som har högst andel svar i procent är Trimmar klorna oftare – Lättare med tiden (60 %), Trimmar klorna när hunden är trött – Lättare med tiden (51 %), Tränat in frivillig hantering – Lättare med tiden (56 %) och Ingen förändring har gjorts – Oförändrad svårighetsgrad med tiden (68 %).

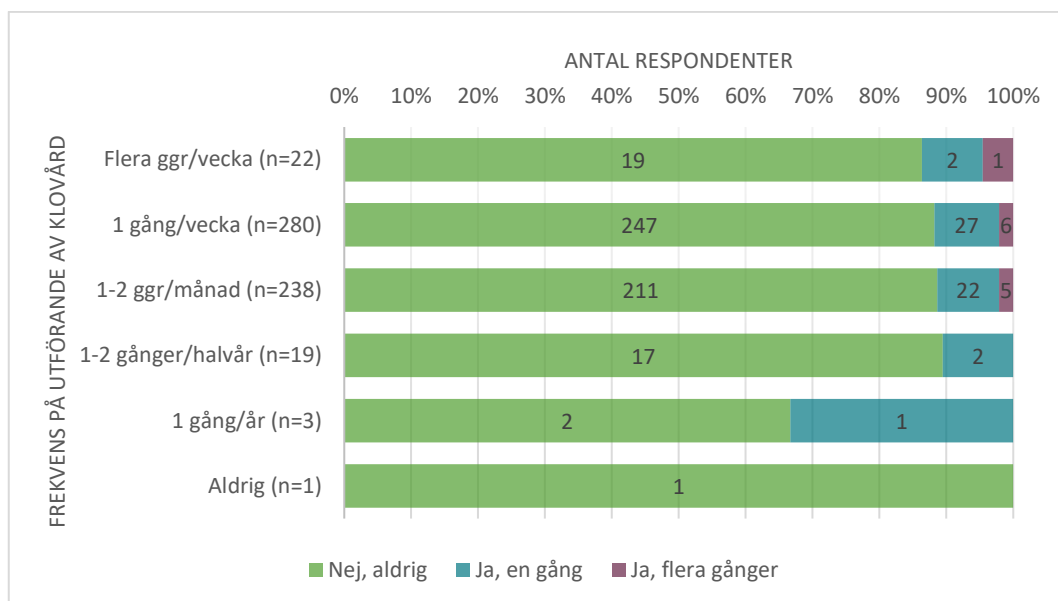
Figur 14 Sammanslagningar av resultatet av olika förändringar som provats och huruvida svårighetsgraden vid klovård anses ha blivit lättare, svårare eller oförändrad med tiden bland de som gjort respektive förändring. Det ska uppmärksammas att varje grupp innehåller ett individuellt antal respondenter och att de olika andelarna därmed inte kan jämföras direkt med varandra mellan grupperna, utan att också komma ihåg att varje grupp utgör olika stor säkerhet.

Respondenternas upplevelse av svårighetsgrad vid klovård i relation till de som behövt uppsöka veterinär på grund av klorelaterad skada jämfördes, se *figur 15*. Endast 65 respondenter uppgav att de uppsökt veterinär på grund av klorelaterad skada, och av dessa var det 15 respondenter som angett en svårighetsgrad från 3-5, alltså 23 % av de som någon gång uppsökt veterinär. I gruppen med svårighet uppskattad till 1 eller 2 på den femgradiga skalan (n=390) är det 13 % som någon gång uppsökt veterinär, och 3 % av gruppen har uppsökt veterinär vid fler än ett tillfälle. I gruppen med svårighet uppskattad till 4 eller 5 på den femgradiga skalan (n=70), är det 10 % som någon gång uppsökt veterinär, och 1 % av gruppen har uppsökt veterinär vid fler än ett tillfälle.

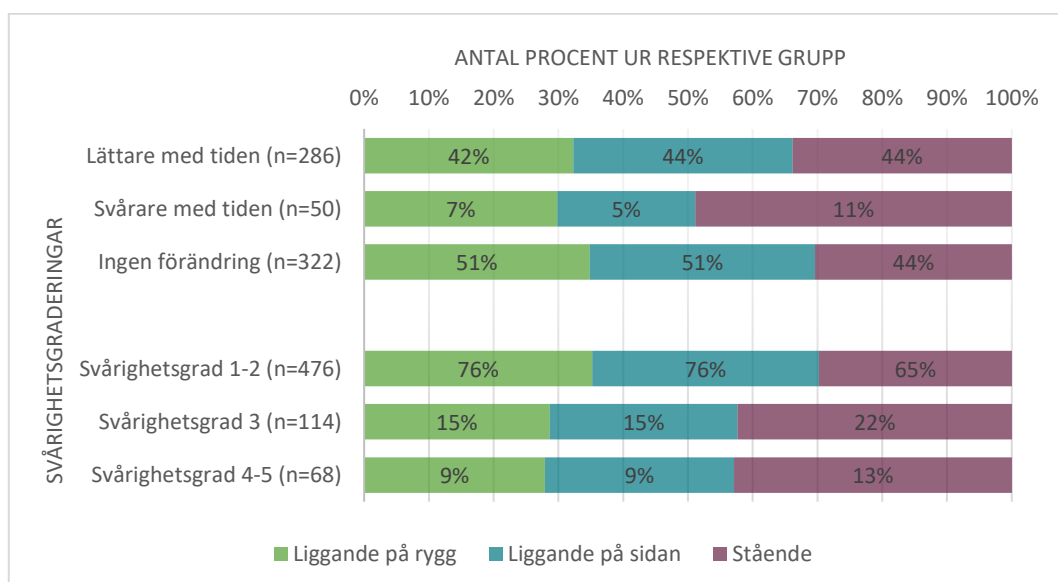
Figur 15 Sammanföring mellan upplevd svårighetsgrad och antal gånger veterinär uppsökts på grund av klorelaterad skada. Dock utgörs svårighetsgrad 5 av 16 respondenter medan svårighetsgrad 1 av 230 respondenter, resultatets representativitet varierar därmed mellan grupperna.

Den av respondenterna uppgivna klovårdsfrekvensen i relation till de som behövt uppsöka veterinär på grund av klorelaterad skada jämfördes också, se *figur 16*. De respondenter som uppsökt veterinär på grund av klorelaterad skada fler än en gång, återfanns i grupperna som utförde klovård oftare än en gång per månad. Bland de som utförde klovård minst en gång per vecka (n=302) var det 12 % som någon gång behövt uppsöka veterinär och 2 % av gruppen har uppsökt veterinär vid fler än ett tillfälle, medan det bland de som utförde klovård max fyra gånger om året (n=23) var 13 % som behövt uppsöka veterinär.

Figur 16 Sammanföring mellan uppgiven frekvens med vilken klovård utförs och hur många gånger veterinär har uppsökt på grund av klorelaterad skada.

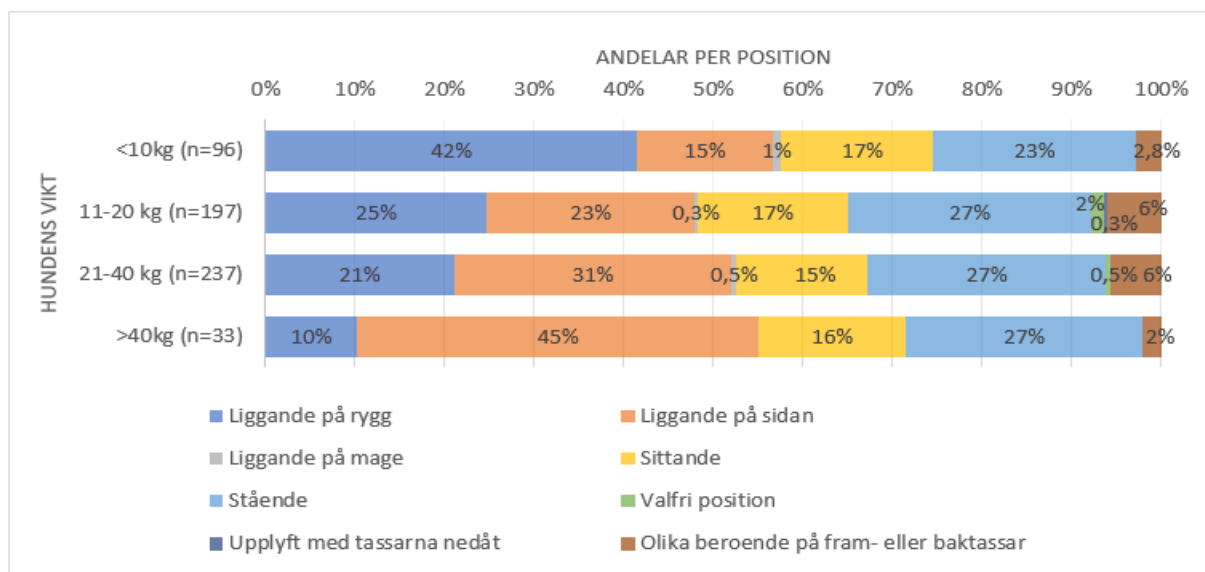
Vikten av vald position på hunden under klovård undersöktes genom att bryta ned de vanligaste positionerna, "Liggande på rygg", "Liggande på sidan" och "Stående", utifrån upplevd svårighetsgrad och utifrån förändring i svårighetsgrad över tid, se figur 17.

Figur 17 Nedbrytning av de tre vanligaste positionerna vid klovård, dels utifrån svårighetsgrad och dels utifrån upplevd förändring av svårighetsgrad över tid.

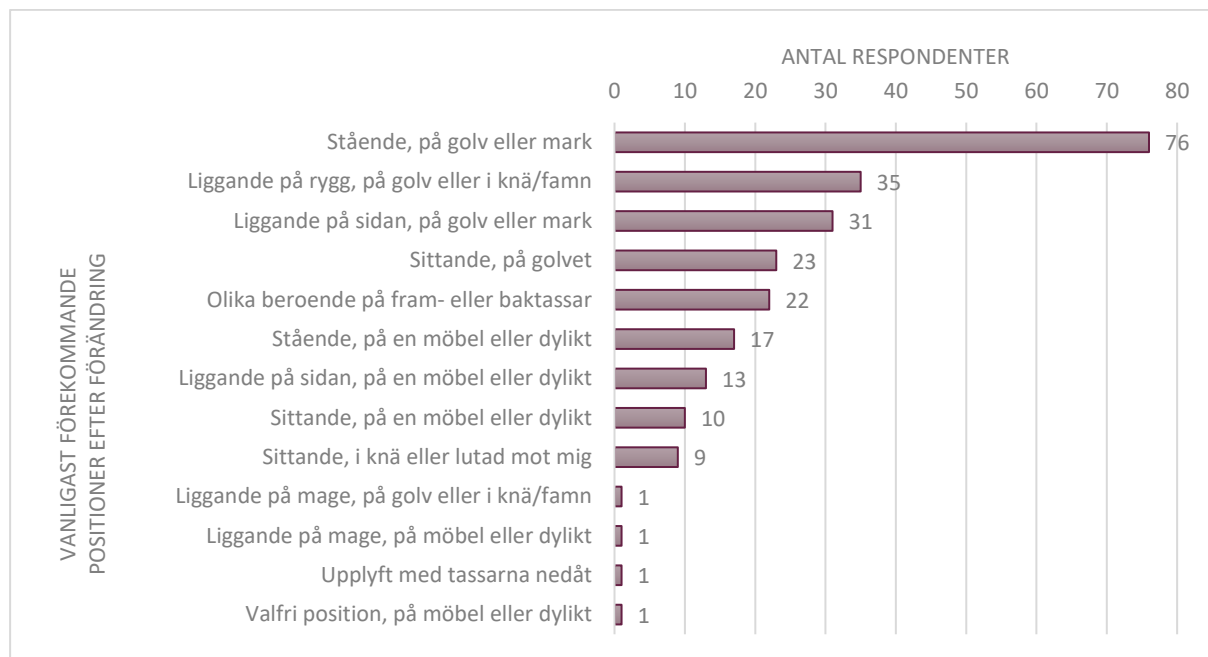
I början av enkäten fick respondenterna ange sin hunds vikt, för att se vilken inverkan det hade på hur klovården utförs. Sammanställningen i figur 18 redovisar

vilken position som vanligast användes av respektive viktgrupp. Bland hundar med de lägsta vikterna, 10 kg eller mindre, var den vanligaste positionen ”liggande på rygg”, medan det bland de tyngsta, 40 kg eller mer, var vanligast att låta hunden ligga på sidan. Även den näst tyngsta gruppen, 21-40 kg, föredrog att låta hunden ligga på sidan, medan sista gruppen, 11-20 kg, redovisade en relativt jämn fördelning mellan ”liggande på rygg”, ”liggande på sidan” och ”stående”. I *figur 18* har alla olika varianter av de olika positionerna slagits samman, och därför framgår inte om hunden är exempelvis stående på golv eller möbel, endast att den står upp.

Figur 18 Redovisning av hur hundens storlek påverkar vilken position som vanligast används under klovård.

Det undersöktes också vilken position som vid en förändring provades oftast, genom att precisera svaren från de respondenter som angivit att de, som förändring för att underlätta klovården, valt att byta position alternativt låter hunden välja position själv och sedan sammanställa vilka positioner de angivit att hunden oftast har vid klovård, se *figur 19*.

Figur 19 Redovisning av vanligaste positioner bland de respondenter som uppgivit att de som en förändring för underlättande av klovård valt att byta position eller låta hunden välja position själv.

5. Diskussion

5.1. Metoddiskussion

Systematiska fel

Enkätfrågorna syftade till att vara så lättolkade som möjligt genom ett enkelt språk, försök till inkluderande ordval, samt en naturlig frågeföljd. Genom det inkluderande ordvalet i både frågor och svarsalternativ skulle ingen respondent hindras från att genomföra enkäten på grund av okända begrepp eller resonemang. Risken för misstolkningar av enkätfrågor, svarsalternativ eller av respondenters fritextsvar kan finnas och kan ha påverkat resultatets trovärdighet. Samtidigt som fritextsvaren hjälpte till med att fånga upp sådant som svarsalternativen inte lyckades med, riskerade fritextsvaren att misstolkas i databearbetningen. Genomgående i hela enkäten fanns en bred variation i tolkningen av svarsalternativet ”sjävlärd”. Avsikten med ”sjävlärd” var att ingen information givits eller söktes upp av respondenten utan att den på egen hand lärt sig utföra klovård. Tolkningen av respondenter i enkäten var att de både kunde vara sjävlärda och inhämtat information från en eller flera källor. Det var inte möjligt att utröna om de fått informationen senare eller tidigare än ”sjävlärdhet” förekommit. Svarsalternativet ”sjävlärd” togs därför bort vid resultatbearbetningen då det inte var en tillräckligt homogen tolkning för att kunna dra några slutsatser.

I början av enkäten skulle respondenten uppskatta och svara utifrån sin och sin hunds gemensamma upplevda svårighetsgrad. Nackdelen var att frågan inte tog reda på vem av respondenten eller hunden som upplever mest svårighet. Exempelvis om respondenten själv inte upplever svårighet att utföra klovård men att hunden motsätter sig, eller om det är så att hunden inte har några problem medan respondenten tycker att det är otäckt att utföra momentet. För att kompensera för bristen på specifik information från ovan nämnda fråga ställdes, längre ner i enkäten frågor kring vad eventuella svårigheter bestod av, samt om hjälpmedel behövdes. Fördelar med formuleringen var att det annars kunde ha blivit svårt för

respondenten att skilja på vad som är en svårighet för hunden och vad som är en svårighet för respondenten själv, då de utför momentet tillsammans.

I resultatet nämns att nya svarsalternativ tillkom när fritextsvaren bearbetades. Dessa resultat redovisas som alla andra resultat, dock ska det nämnas att dessa nya svarsalternativ kan ha en lägre svarsfrekvens, då de inte fanns tillgängliga för samtliga respondenter vid frågorna. Det går inte att utröna om de alternativ som gavs genom fritextsvar egentligen hade tilltalat fler av respondenterna, om det funnits som ett redan givet svarsalternativ. Det ska också nämnas att alla respondenter som egentligen hade något mer att tillägga än vad förbestämda svarsalternativ medgav, inte med säkerhet tog tillfället i akt att ange ett fritextsvar. Således kan en del svar ha missats enbart genom respondenters ovilja att utveckla sina svar.

Två frågor uteslöts ur resultatet vid resultatsammanställningen. ”Kan du (eller någon i ditt hushåll) trimma hundens klor utan hjälp av andra människor?” ströks då det bedömdes att andra frågor i enkäten gav svar på denna fråga. Även ”Blev det, efter veterinärbesöket, viktigare för dig att hålla hundens klor korta?” avlägsnades, då frågan inte ansågs ha relevans för frågeställningarna.

Populationsurvalsfel och representativitet

Enligt JBV hundregister finns det 728 000 registrerade hundägare i Sverige (Jordbruksverket 2021). Antalet respondenter som deltog i enkäten (n=563) utgjorde endast 0,1 % av dessa och på grund av denna låga procentsats samt att urvalet inte var slumpmässigt går det inte att dra någon slutsats kring klovård för alla hundar i Sverige, genom denna enkät.

Enkäten hade inte ett slumpmässigt urval eftersom alla hundägare i Sverige, som var målpopulationen för denna undersökning, inte hade samma möjlighet att delta då enkäten spreds på ett mycket begränsat sätt via sociala medier. Ett slumpmässigt urval krävs för att kunna estimerar undersökningens statistiska felmarginal (Björk 2011). Därför gör metoden att det inte går att dra några generella slutsatser om den menade målpopulationen, utan enbart slutsatser inom den grupp av respondenter som deltog, kan bedömas som trovärdiga. Dock är denna studie en deskriptiv studie och kan därmed betraktas som en pilotstudie för att bana väg för vidare studier inom samma område. Antalet respondenter (n=563) är både en svaghet, då det inte är representativt för alla hundägare, och en styrka, då antalet med råge överskred det förväntade antalet respondenter.

Bortfall av respondenter förekom då de antingen inte slutförde enkäten, eller att döma av enkätsvaren, inte uppfyllde inkluderingskraven för enkäten. Detta gjorde att antal respondenter som deltog blev mindre, vilket därmed ökade den statistiska osäkerheten i undersökningen. Orsaken till att respondenter inte avslutade enkäten (n=37) kan ha berott på att enkäten upplevdes som för lång, trots att introduktionen till enkäten innehöll information om hur lång tid enkäten uppskattningsvis skulle ta att genomföra och att genomsnittstiden låg nära denna tid (5 min respektive 5 min 28 sek). En annan orsak kan ha varit att enkätfrågorna inte kom i en, för respondenten, logisk ordning eller var ställda på sätt som gjorde att de inte förstod vad som efterfrågades. Detta kan ha skapat frustration, som gjort att respondenten valt att avsluta enkäten. Det som gjordes för att minska denna typ av systematiskt fel, var att följa praktiska råd i hur en enkät bör byggas upp (Björk 2011) och att testa enkäten inom en begränsad grupp innan den spreds. Dock går det inte att utesluta andra omgivande faktorer, så som att respondenten blir avbruten och sedan glömt bort att slutföra. Antal respondenter som inte avslutade enkäten var 37 stycken, vilket motsvarar 6 % av den totala andelen svarande.

De respondenter som exkluderades, på grund av att de inte följde enkätens instruktioner, är en grupp som kan vara mycket större än den som faktiskt upptäcktes och togs bort från resultatet. Detta eftersom det är en exkludering som grundas i subjektiv tolkning av respondenters fritextsvar.

Valet av spridningssätt för enkäten kan ha påverkat resultatet. Dessutom skedde spridningen till största delen via en Facebookgrupp där medlemmar kunde dela med sig av olika träningstips av hund mellan varandra, vilket visar att denna grupp av respondenter har ett intresse av hundträning. Detta kan ha påverkat resultatet genom att dessa respondenter kan ha varit mer benägna att träna hantering av hunden sedan valpstadiet samt är mer villiga att göra förändringar för att underlätta klovård då problem uppstår. Detta är dock enbart spekulationer då undersökningen i sig inte kan utröna om vissa djurägare har mer kunskap än andra. En grupp av hundträningsintresserade kan också ha mer motivation och intresse att svara på en enkät om klovård.

Rasgrupp 1 – Vallhundar – utgjorde 40 % av hundarna som deltog. Det går att spekulera kring varför just denna grupp förekom i så stor utsträckning. Det kan vara så att rastypen är populär bland de hundägare som ämnar ägna sig åt någon form av hundsport med sin hund, alltså samma typ av hundägare som kan antas vara medlemmar i Facebookgruppen *Träna Hund!*, men det kan inte fastställas att så är fallet. Möjligheten finns också att bland medlemmarna i just gruppen *Träna Hund!* finns det slumpmässigt en större andel vallhundsägare, utan att det för den delen är representativt för Sverige i stort. Vid skapandet av enkäten diskuterades en

jämförelse mellan hundar som ägts av respondenterna sedan valptiden respektive de hundar som tagits in i vuxen ålder, speciellt de hundar som adopterats via organisation för t.ex. gatuhundar. Dessvärre uppgav 70 % av respondenterna att de införskaffat sin hund som valp från en registrerad uppfödare och respondenter som införskaffat sin hund på något annat sätt var tydliga minoriteter. Därför bedömdes det svårt att dra representativa slutsatser kring om hundens bakgrund kan ha påverkat förekomst och typ av svårighet med klovård, varför detta valdes bort ur resultatdiskussionen.

Åldersmässigt nådde enkäten nästan bara åldrarna 20-69 år, medan de yngre och äldre åldersgrupperna tillsammans bara utgjorde fem procent av respondenterna. Det kan bero på att spridningen i första hand skedde via Facebook och att de yngre respektive äldre är svårare att nå på det sättet. I gruppen respondenter under 20 år kan många vara för unga för att ha egen hund, eller om hund finns i hushållet är det kanske inte ungdomen som oftast utför klovård. Respondenter över 70 år kan generellt antas använda plattformen Facebook i betydligt mindre utsträckning än yngre åldersgrupper. För att fånga upp dessa respondenter hade ytterligare spridningssätt troligen varit till hjälp och detsamma gäller för hundägare som inte har tillräckligt starkt intresse för hundträning för att bli medlem i gruppen *Träna Hund!* på Facebook. Förslag på utökad spridning hade kunnat vara att sprida enkäten där hundägare befinner sig i vardagen, exempelvis djuraffärer, veterinärkliniker eller hundfrisörer.

Geografiskt blev spridningen relativt god, dock med vissa större samlingar i några specifika landskap. Den allra största delen respondenter hade uppgivit att de bor i Uppland. Vad detta beror på är svårt att avgöra. Visserligen utgår arbetet från Sveriges Lantbruksuniversitet i Uppsala, men den större gruppen respondenter kommer från en allmän hundgrupp på Facebook vilket författarna inte hade någon speciell relation till. Andra svar kom via ett försäkringsbolags Instagramkonto samt respondenternas privata konton på respektive plattform, där det senare kan ses som en anledning till ökat deltagarantal i Uppland. Detta verkar dock mindre troligt, då författarna inte har ett stort kontaktnät i närområdet.

Sanningsenlighet

Enkätfrågorna togs fram med avsikten att inte vara ledande eller dömande och respondenterna uppmanades i början av enkäten att svara så sanningsenligt som möjligt. Risk för att respondenter upplevde enkätfrågor som kritiserande eller konfrontativa fanns. Enkäten ställer frågor om respondentens vardagsrutiner, hur stor följsamheten är i dessa och huruvida respondenten är nöjd med dessa. Respondenter kan exempelvis ha en egen uppfattning om vad de borde göra, men

inte gör av olika anledningar och det kan ge upphov till skuld känslor. Detta i sin tur kan ha lett till att respondenter inte besvarat frågorna sanningsenligt, utan svarat utefter vad de själva anser vara ett socialt acceptabelt svar (Huang et al. 1998). Risken för ett så kallat social-desirability bias (SDB), alltså att respondenter svarade utefter vad de tror är det "rätta" svaret, fanns följaktligen också (Fisher & Katz 2000). Deltagarnas anonymitet kan ha bidragit till att detta systematiska fel på grund av frågornas karaktär lindrats. Huruvida den var tillräcklig för att helt undvika SDB kan inte utvärderas och således bör svaren tolkas utifrån att det fanns en viss nivå av bias.

5.2. Resultatdiskussion

Enkätens resultat besvarade arbetets frågeställningar med reservation för att frågeställningarna enbart besvarades för just den deltagande grupp av respondenter och inte för alla svenska hundägare. Även den låga svarsfrekvensen från vissa grupper av hundägare, exempelvis de som upplever att klovård är omöjligt, gör att resultatet i detta arbete inte är representativt för dem.

Informationsinhämtning och djursjukvården

Var information om klovård inhämtas varierade mellan respondenterna, men de allra flesta uppgav att de inhämtat information från bekant med hundvana, sin uppfödare eller internet, tätt följt av valp- eller annan hundkurs eller hos veterinären. Internet specificerades inte, så vilken typ av sidor som använts framgår inte av svaren. Att flest fått information från bekant är inte förvånande, det finns över 1 miljon hundar registrerade vid JBV (Jordbruksverket 2021) och det är troligen inte många som inte har en bekant med hundvana att diskutera sådana frågor med. Att uppfödaren utgör en stor svarsgrupp är heller inte konstigt, enkätens hundar kom till största del ursprungligen från uppfödare. När de siffrorna jämförs med varandra, kan det dock utrönas att av de 431 respondenter som införskaffat sin hund hos en registrerad uppfödare, är det endast 131 som fått information angående klovård av densamma, alltså endast 30 %. Det är också anmärkningsvärt att endast 80 respondenter utifrån alla samtliga 563 respondenter (14 %) har fått information om kloklippning av veterinären, trots att de allra flesta med hög sannolikhet besökt veterinären redan när hunden var valp, för vaccination. Möjligen skulle djursjukvården kunna spela en större roll här, genom att vid valpvaccination fråga om hundägaren har kunskap om kloklippning och annan friskvård samt erbjuda tips om detta är välkommet. Rådgivning av bland annat friskvård är en del av djursjukskötarens arbetsuppgifter på en klinik (Ackerman 2012; Belshaw et al.

2018) och anledningen till att fler väljer att vända sig till en bekant eller internet, kan behöva undersökas vidare för att utröna om någon förändring kan göras för att fler ska vilja vända sig till djursjukvården i den här frågan. Resultatet av enkäten visar att inte heller när respondenterna haft problem och velat förändra något i sin klovårdsrutin, så har veterinären tillhört de tre vanligaste informationskällorna. Beror detta på att veterinären inte tillfrågats, eller beror det på att djursjukvården inte har tillräcklig kunskap för att råda hundägare i den här frågan? Kanske är det en kombination. Möjligen upplever hundägare att veterinärkliniken inte kan hjälpa till i de här frågorna, möjligen är momentet av alltför profylaktisk karaktär för att veterinärkliniken ska ses som en instans som det går att vända sig till. Resultatet visar inte att hundägare aldrig vänder sig till veterinären i den här frågan, men önskvärt hade varit att fler fick information av djurhälsopersonal, även i frågor gällande friskvård, än vad detta arbetes enkät påvisade. Enkäten i sig specificerar inte om respondenten tillfrågat sin veterinärklinik, utan bara om information inhämtats från veterinären. Alltså kan det finnas respondenter som rådfrågade djurhälsopersonal i frågan, men inte fått någon information tillbaka. Det skulle i så fall kunna anses allvarigare än att hundägare inte vänder sig till veterinären från början och det kan även utgöra ett incitament för vidare forskning inom det är området.

Klovårdens utmaningar samt underlättande förutsättningar

I [figur 13](#) visas trenden över vilken svårighet som genererar att respondenten upplever en högre svårighetsgrad. Det är tydligt att kurvorna för svårighetsgraden följer varandra mellan de olika svårigheterna, vilket tyder på att oavsett vilken svårighetsgrad respondenterna upplever att de har, så är det samma saker som orsakar problem, men i större eller mindre utsträckning. Grafen visar dock att även respondenter som inte upplever sig ha några svårigheter vid klovård, ändå till viss mån stöter på problem, exempelvis att den som utför klovård har en rädsla för att göra fel, eller att hunden är obekväm under momentets utförande, dock utan att det påverkar utförandet i stort.

För att minska den upplevda svårigheten vid klovård, har en mängd olika förändringar provats av respondenterna, se [avsnitt 4.6](#). Detta kan tyda på att det finns en motivation hos respondenterna att hitta lösningar för att kunna utföra klovård, även om momentet upplevs som svårt. Majoriteten uppgav att det är viktigt för dem att klorna hålls korta och vältrimmade, vilket i förlängningen bidrar till en ökad djurvälstånd för respondenternas hundar. De vanligaste förändringarna som uppgavs sammanställdes sedan med upplevd förändring av svårighetsgrad, se [figur 14](#). Varje förändring delades upp i tre andelar, de som upplevt att klovården med tiden blivit lättare, svårare respektive oförändrad i svårighetsgrad. De förändringar

som uppgavs bidra till de största andelarna minskad svårighetsgrad, jämfört med dess bidrag till ökad eller oförändrad svårighetsgrad, var att trimma klorna oftare (60 %), frivillig hantering (56 %) och att trimma klorna när hunden är trött (51 %). Att trimma klorna ofta som förändring kan tolkas som en form av habituering, där tillvänjningen underlättas för hunden genom att göra momentet under kort tid men flera gånger och därmed ge hunden bättre förutsättningar att till slut tolerera momentet (Howell & Feyrecilde 2018).

Den förändring som till klar majoritet inte bidrar till någon förändring i svårighetsgrad, är den förändring som inte utförs. Bland de respondenter som uppgav att ingen förändring har gjorts, var det 68 % som inte hade upplevt någon förändring i svårighetsgrad. Troligen har ingen förändring gjorts av den enkla anledningen att ingen större svårighetsgrad upplevts och därför har konceptet inte behövt förändras. Det var dock 31 % av respondenterna som inte gjort någon förändring, som ändå upplevt att klovården blivit lättare att utföra med tiden. Här är det troligen också tal om habituering, om än inte lika uttalad som hos de som ökar frekvensen på klovården. Frivillig hantering syftar till att ge hunden mer kontroll över situationen, med målet att förändra känslan som hunden har under momentet, från hjälplöshet till en känsla av kontroll, genom att ge hunden möjlighet till en startsignal och en stoppsignal (Meyer 2017). Bland de vanligaste svårigheterna som respondenterna upplevde i samband med klovård, kunde det noteras att hunden ofta inte vill få tassarna vidrörda eller fasthållna och att hunden är svår att hålla stilla. Möjligen är detta en orsak till att träningen av frivillig hantering har god inverkan på upplevd svårighetsgrad. Inom svarsalternativet gällande frivillig hantering var det 56 % som uttryckte att klovård blivit lättare med tiden, medan 8 % upplevde att det blivit svårare och 36 % inte upplevde någon förändring alls. Kanske har de respondenter som inte sett någon förändring haft ett annat grundproblem som orsakar svårigheten, eller så fungerar helt enkelt inte alla förändringar för alla individer.

Den förändring som innebar störst risk för en ökad svårighetsgrad var att börja använda godis i samband med klovård (20 %) samt att låta någon annan utföra klovården (29 %). Resultaten besvarar dock inte huruvida respondenten låter någon annan utföra klovården eller börjar använda godis i samband, för att klovården blivit svårare att utföra, eller om det är själva förändringen som utgör anledningen till ökad svårighetsgrad. Rimligen har respondenterna som valt att låta någon annan utföra klovården gjort det för att svårigheten att utföra klovård hemma har ökat, snarare än att scenariot varit det omvända och om så är fallet kan inte förändringen som sådan tolkas som en risk för ökad svårighet. Bland de som svarat att de låter någon annan utföra klovården är det också 24 % som uppgivit att klovården blivit lättare med tiden. Därmed kan det vid en något vågad tolkning tänkas att det vid en

ökad svårighetsgrad kan hjälpa att låta någon annan utföra klovården och att det i sig även kan bidra till att underlätta vid utförandet av klovård framgent. Här tas dock ingen hänsyn till om andra förändringar utförts samtidigt. De som valt att börja använda godis i samband med klovård upplever till 41 % att klovård underlättats med tiden och möjligen finns det utrymme för samma typ av tolkning i detta fall.

Bland de 240 respondenter som angivit att de som förändring för att underlätta klovården valt att byta position på hunden, alternativt låter hunden välja position själv, så var det en majoritet på 32 % som angav att hunden vanligast står på golvet under tiden klovård utförs. Sammanslaget med ”stående på möbel” var det 38 % som bytt till att låta hunden stå upp under klovård, se [figur 19](#). Vid granskning av resultatet för vanligaste position som används är det ”liggande på rygg” som står ut som den mest populära (n=212), se [figur 6](#). Vid addition av samtliga varianter av respektive position kan dock summeras att ”liggande på sidan” är den position som användes mest (n=234), medan ”stående på golv eller möbel” hamnar på en andraplats (n=227). Om dessa tre grupper sedan kopplas ihop med vad respektive grupp uppgett för förändring av svårighetsgrad över tid, går det att se att dessa grupper har en i princip lika stor andel inom respektive grupp, som upplever att klovården blivit lättare med tiden. Detta ska dock jämföras med den generella upplevda svårighetsgraden, där ”liggande på rygg” och ”liggande på sidan” har de största andelarna inom de respektive grupperna som angivit att de inte upplever några större problem vid klovård, alltså svårighetsgrad 1-2. Svårighetsgrad 4-5 kan anses utgöras till största del av gruppen ”Stående”, och det är också i den gruppen som svårigheten till störst andel ansågs ha ökat med tiden, se [figur 17](#). Vad detta resultat inte kan utröna är huruvida den stående positionen är en orsak till ökad svårighetsgrad, eller om den ökande svårighetsgraden är anledningen till val av position. Att den största gruppen bland de som gjort en förändring valt att låta hunden stå, se [figur 19](#), kan kanske anses vara en fingervisning om att det snarare är det senare alternativet, att ökad svårighetsgrad lett till förändring, som ligger närmast sanningen. Med utgångspunkt från enbart gruppen stående, visar siffrorna i [figur 17](#) att ”Lättare med tiden” och ”Ingen förändring” båda utgörs av 44 % av respondenterna i gruppen, medan endast 11 % angivit att klovården blivit svårare med tiden. Detta kan anses visa att förändring till en stående position under klovård hjälper betydligt mer än det stjälper och kan därför provas för att eventuellt kunna underlätta klovården, utan att ta en allt för stor risk gällande försämring till följd av förändringen. Detsamma kan även sägas om de andra två vanligaste positionerna. Valet av position kan också tänkas styras av storleken på hunden, se [figur 18](#). Det framgår av enkäten att det är större andel respondenter med små hundar som har hunden liggande på rygg vid klovård, i jämförelse med övriga viktgrupper. Troligen beror detta på att en liten hund är smidigare att lägga exempelvis på rygg i knät eller mellan benen och ändå nå att klippa alla klor, än om hunden är större. De tyngre

hundarna låg vanligast på sidan, troligen för att det finns större möjlighet för den som utför klovården att kunna röra sig mer fritt, än om hunden legat i knät, och på så vis lättare kunna komma åt samtliga tassar, utan att byta position på hunden. Att andelarna som hade hunden stående eller sittande inte varierar nämnvärt vid jämförelse av de olika viktgrupperna, kan kanske ses som en indikation på att de respondenter som väljer att ha hunden positionerad så, inte valt detta som ett direkt resultat av hundens vikt. Dessutom kan det tyda på att hundens vikt inte är avgörande för vilka hundar som föredrar att få sina klor trimmade i dessa ställningar.

Verktyg vid klovård

Förutsatt att hundens klor inte slits tillräckligt mycket naturligt, så använder varje hundägare något slags verktyg om denne ska utföra klovård på sin hund. Det verktyg som nästan alla respondenter (96 %) använde vid klovård var klotång, följt av olika typer av fil eller slip vilket 32 % använde. Det visade sig också att bland de respondenter som uppgav att klovården blivit svårare att genomföra på grund av någon speciell händelse, så var det 59 % som uppgav att de klippt i eller för nära pulpan. Bland vanliga förändringar att göra framkom bland annat byte av modell på klotång och att byta ut klotången mot manuell eller elektrisk klofil. Bland de som provat att byta ut klotången mot någon typ av fil, var det 43 % som upplevde att klovård blivit lättare med tiden, 35 % upplevde att svårighetsnivån förblivit oförändrad, medan 22 % upplevde att det blivit svårare att utföra klovård med tiden. Inget av svarsalternativen redogör för om förändringen orsakat en lättare eller svårare upplevelse av klovård, eller om det är den upplevda svårigheten som föranlett att respondenten provat en förändring. Det framgår heller inte om det är just denna förändring som lett till att klovården blivit lättare eller svårare, då frågan var en flervälsfråga med flera andra alternativ och det har inte undersökts vilka förändringar som upplevts fungera för varje respondent. Det som kan utrönas är dock att, även om marginalerna är små, så kan den här förändringen vara värd att prova för den som önskar underlätta klovården. Detta torde även minska risken för att klippa i pulpan och därmed riskera att göra klovården svårare att utföra framgent. Det ska dock uppmärksammas att trots ett flertal liknande förändringar är klotång fortfarande det mest använda verktyget och bland de som deltagit i den här enkäten upplever de allra flesta inga problem med klovård. Av de som angett att de provat att byta modell på klotången, så var det 37 % som uppgav att klovård blivit lättare med tiden och 14 % som angav att det blivit svårare. Visserligen uppgav 35 % att svårighetsnivån varit oförändrad, men de här siffrorna visar ändå att om klotång är det mest populära verktyget, så kan det vara värt att prova olika modeller för att se om klovården underlättas av någon viss modell, utan att risken för ökad svårighetsgrad är överhängande. Kombinationer av olika verktyg och dess påverkan

hade varit intressant att ta reda på i förhållande till upplevd svårighetsgrad, men denna typ av information erhöll inte enkäten.

Djurvälfärd och klovård

Enligt Djurskyddslagen 2 kap. ”Allmänna bestämmelser om hur djur ska hanteras, hållas och skötas” 1§ och 2§ (SFS 2018:1192) ska djur skyddas mot onödigt lidande samt behandlas väl och djur ska hållas och skötas i en miljö som främjar deras välfärd. JBV:s ”Djurskyddskontrollen 2019” fastslog att eftersatt klovård är något som minskar djurens välfärd (Djurvälfärdsenheten 2020), klovård är därför ett område där djurens välfärd kan påverkas. Därför bör en ökad kunskap hos djursjukvården bidra till att vardagsskador relaterade till klorna kan minska. Den undersökning som Agria tillsammans med SVF utförde år 2019, visar att vardagsskador, inklusive klobrott, ökat de senaste åren (Agria Djurförsäkringar 2019). För att undersöka vad som påverkar hur ofta hundägare får uppsöka veterinär, ställdes en fråga angående hur många gånger respondenten behövt uppsöka veterinär med sin hund på grund av klorelaterade skador. Dessa svar kopplades sedan till resultat från andra frågor. En sammanslagning av resultaten på både frågan om svårighetsgraden under klovård och frågan om hur ofta klovård utförs visade ingen större skillnad mellan de olika grupperna gällande huruvida veterinär behövt uppsökas eller inte, se [figur 15](#) och [figur 16](#). Möjligen beror detta på att orsaken till ökande vardagsskador beror på något annat än svårighet och frekvens på klovård, men en förklaring som finns närmare tillhands är att de respondenter som svarat på enkäten i den här undersökningen, överlag anser det viktigt att klorna hålls korta och att detta därmed gör att skador relaterade till klor uppstår mer sällan i den här gruppen av hundägare. En annan tanke är att eftersatt klovård i första hand utsätter hunden för nedsatt välfärd och i andra hand orsakar skador som kräver veterinärvård.

Behov av vidare studier

Det är svårt att jämföra detta arbetes resultat med andra studier inom samma område, då det inte gått att hitta något liknande publicerat arbete. Detta gör att det varken går att bekräfta eller motsätta sig det material som redan finns inom ämnet. Diskussion och reflektion kring resultatet är alltså svår och mynnar därmed ut i en slutsats om att fler och mer omfattande studier behövs inom området, men att detta arbetes resultat kan vara ett första steg i utforskandet av klovård och dess svårigheter.

Förslag på vidare studier är många och olika inriktningar är också möjliga och relevanta. Det som föreslås som en följd av detta arbete, är undersökningar av

metoder för att underlätta klovård i hemmet, studier på djurägares attityd och kunskapsnivå i avseendet klovård samt vilken inverkan det har på upplevd svårighetsgrad. Hur ser klovårdsrådgivningen ut från djurhälsopersonalens sida och vilken påverkan har olika modeller av klotänger eller andra verktyg? Även studier med en mer beteendevetenskaplig inriktning hade varit av intresse, så som klovård och samtida observationer av stressbeteenden eller utforskning av problembeteenden vid klovård kopplat till olika rasegenskaper eller gener. Vidare studier med fokus på faktorer som påverkar att hundägare behöver uppsöka veterinär för att få hjälp med klovård eller med klorelaterade skador behövs också. Att arbeta profylaktiskt minskar risken för skada och obehag vilket i sin tur minskar onödigt lidandet för hunden, varför det här ämnet är viktigt att utforska vidare, för att ge hundar och hundägare bättre förutsättningar att uppnå god djuromvårdnad i hemmet.

5.3. Konklusion

Klovård är ett ämne som inte har undersökts i någon större utsträckning. Det utförs främst som en förebyggande åtgärd och är något som ofta ombesörjs i hemmet av hundägaren. Svårigheter att utföra klovård finns och det är en av orsakerna till att klovård inte utförs i den utsträckning som behövs, vilket medför en ökad förekomst av nedsatt djurvälstånd. Dessa svårigheter, så som att hunden inte tycker om att få tasserna eller kroppen fasthållna samt hundägares rädsla för att råka klippa i pulpan eller göra fel på annat sätt, måste överkommas, för att kunna erbjuda den friskvård som krävs för att hunden ska ha god välfärd, i ett samhälle där den oftast inte hålls på ett sätt som tillåter att klorna slits naturligt. Många hundägare använde samma typ av verktyg och metoder för att utföra klovård, medan vissa behövt experimentera för att hitta en metod som passar just dem och deras hund. Att djurägare vänder sig till bekanta och internet eller sociala medier för tips kan anses vara både positivt och negativt. Det som är positivt är att kunskaper kan spridas enkelt i samhället på detta sätt, men negativt är att råden sällan kan individanpassas. En möjlig förändring för att komma till bukt med att få respondenter hade fått information gällande klovård från sin veterinär, är att standardisera besök som görs i samband med vaccinering av valp eller unghund, till att också innehålla viss vägledning angående friskvård. För att djurhälsopersonal ska få en bättre möjlighet att evidensbaserat råda varje individ till den lösning som passar just deras situation behövs mer forskning, både inom det veterinärmedicinska och det beteendevetenskapliga fältet.

Referenser

- Ackerman, N. (2012). The Consulting Veterinary Nurse. *Veterinary Nursing Journal*, 27 (7), 269–270. <https://doi.org/10.1111/j.2045-0648.2012.00191.x>
- Agria (2019). *Var tredje hund drabbas av onödiga vardagsskador - mer kunskap efterlyses*. Agria Pressrum. 2 April 2019. <https://www.agria.se/pressrum/pressmeddelanden-2019/hund/var-tredje-hund-drabbas-av-onodiga-vardagsskador--mer-kunskap-efterlyses/> [2021-04-29]
- Belshaw, Z., Robinson, N.J., Dean, R.S. & Brennan, M.L. (2018). Owner and veterinary surgeon perspectives on the roles of veterinary nurses and receptionists in relation to small animal preventive healthcare consultations in the United Kingdom. *Veterinary Record*, 183 (9), 296–296. <https://doi.org/10.1136/vr.104773>
- Björk, J. (2011). *Praktisk statistik för medicin och hälsa*. Stockholm: Liber.
- Djurvälfärdsenheten (2020). *Djurskyddskontrollen 2019, - En redovisning av länsstyrelsernas arbete*. (OVR552). Jordbruksverket. <https://webbutiken.jordbruksverket.se/sv/artiklar/ovr552.html> [2021-02-11]
- Evans, H. & de Lahunta, A. (2012). *Miller's Anatomy of the Dog*. Fourth edition, Philadelphia: Saunders, 77.
- Fisher, R.J. & Katz, J.E. (2000). Social-desirability bias and the validity of self-reported values. *Psychology & Marketing*, 17 (2), 105–120. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1520-6793\(200002\)17:2<105::AID-MAR3>3.0.CO;2-9](https://doi.org/10.1002/(SICI)1520-6793(200002)17:2<105::AID-MAR3>3.0.CO;2-9)
- Howell, A. & Feyrecilde, M. (2018). *Cooperative Veterinary Care*. Newark, UNITED STATES: John Wiley & Sons, Incorporated. <http://ebookcentral.proquest.com/lib/slub-ebooks/detail.action?docID=5219672> [2021-04-18]
- Huang, C., Liao, H. & Chang, S.-H. (1998). Social desirability and the clinical self-report inventory: Methodological reconsideration. *Journal of Clinical Psychology*, 54 (4), 517–528. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1097-4679\(199806\)54:4<517::AID-JCLP13>3.0.CO;2-I](https://doi.org/10.1002/(SICI)1097-4679(199806)54:4<517::AID-JCLP13>3.0.CO;2-I)
- Jordbruksverket (2021). *Statistik ur hundregistret*. <https://jordbruksverket.se/e-tjanster-databaser-och-appar/e-tjanster-och-databaser-djur/hundregistret/statistik-ur-hundregistret> [2021-04-29]
- Meyer, A. (2017). Frivillig hantering: Nyckeln till kontroll och självförtroende. *Canis*, (3), 38–44.
- Novy, J. (1982). Canine Nail Trimming. *Modern Veterinary Practice*, 63 (5), 381–381
- SFS 2018:1192. *Djurskyddslag*. Stockholm: Näringsdepartementet
- Sjaastad, Ø.V., Sand, O. & Hove, K. (2016). *Physiology of Domestic Animals*. Third edition, Oslo: Scandinavian Veterinary Press. ISBN: 978-82-91743-41-7

Tack

Tack till administratörer i Facebookgruppen Träna Hund!, till Moderna djurförsäkringar, till alla som hjälpt till att sprida enkäten och framför allt TACK till alla respondenter som bidragit!

Vi vill även rikta ett tack till handledarna av detta arbete och skrivgruppen som varit ett stort stöd i arbetsprocessen, samt vår examinator som givit nyttig och relevant feedback under arbetets slutskede.

Bilaga 1

Hur gammal är du?

- ☐ < 20 år
- ☐ 20-29 år
- ☐ 30-49 år
- ☐ 50-69 år
- ☐ > 70 år

Hur länge har du haft hund?

Behöver inte vara en och samma hund

- ☐ < 1 år
- ☐ 1-4 år
- ☐ 5-9 år
- ☐ 10-20 år
- ☐ > 20 år

Var bor du?

☐ Blekinge	☐ Närke
☐ Bohuslän	☐ Skåne
☐ Dalarna	☐ Småland
☐ Dalsland	☐ Södermanland
☐ Gotland	☐ Uppland
☐ Gästrikland	☐ Värmland
☐ Halland	☐ Västerbotten
☐ Hälsingland	☐ Västergötland
☐ Härjedalen	☐ Västmanland
☐ Jämtland	☐ Ångermanland
☐ Lappland	☐ Öland
☐ Medelpad	☐ Östergötland
☐ Norrbotten	☐ Utomlands

Under enkäten vill vi att du utgår från endast en hund. Äger du fler än en hund, så svara utifrån den individ vars namn börjar närmast bokstaven "Ö".

Vilken rasgrupp tillhör din hund?

- ☐ Rasgrupp 1: Vall-, boskaps- och herdehundar
- ☐ Rasgrupp 2: Schnauzer och pinscher, molosser och bergshundar samt sennenhundar
- ☐ Rasgrupp 3: Terrier
- ☐ Rasgrupp 4: Taxar
- ☐ Rasgrupp 5: Spetsar och raser av urhundstyp
- ☐ Rasgrupp 6: Drivande hundar, samt sök- och spårhundar
- ☐ Rasgrupp 7: Stående fågelhundar
- ☐ Rasgrupp 8: Stötande hundar, apportrande hundar och vattenhundar
- ☐ Rasgrupp 9: Sällskapshundar
- ☐ Rasgrupp 10: Vinthundar
- ☐ Blandras/Okänd ras

Hur mycket väger din hund?

- ☐ < 5 kg
- ☐ 5-10 kg
- ☐ 11-20 kg
- ☐ 21-40 kg
- ☐ 41-60 kg
- ☐ > 60 kg

Hur gammal är din hund?

- ☐ < 1 år
- ☐ 1-3 år
- ☐ 4-6 år
- ☐ 7-10 år
- ☐ > 10 år

Hur fick du din hund?

- ☐ Valp från registrerad uppfödare i Sverige
- ☐ Valp från registrerad uppfödare i annat land än Sverige
- ☐ Valp från icke-registrerad uppfödare i Sverige
- ☐ Omplacering från privatperson
- ☐ Omplacering från organisation (t.ex. Hundstallet, Länsstyrelsen)
- ☐ Import/adoption från utlandet via organisation (t.ex. Hundar utan hem)
- ☐ Annat, i så fall hur? [Fritext]

Hur viktigt är det för dig att din hunds klor hålls korta/vältrimmade?

Femgradig skala från "inte viktigt alls" till "väldigt viktigt", dra till rätt nivå

- Inte alls viktigt – 2 – 3 – 4 – Väldigt viktigt

Hur ofta får din hund sina klor trimmade?

Om inget alternativ stämmer exakt, så välj det som bäst överensstämmer med verkligheten

- Flera gånger/vecka
- 1 gång/vecka
- 1-2 gånger/månad
- 1-2 gånger/halvår
- 1 gång/år
- Aldrig

Om Aldrig:

Av vilken anledning får din hund inte sina klor trimmade?

- Jag kan inte p.g.a. egen nedsatt fysisk förmåga
- Jag tycker att det är läskigt/är rädd för att klippa fel
- Klorna slits tillräckligt ändå
- Upplever inte att hundars klor överlag behöver klippas
- Hunden är alldeles för svår att klippa klorna på
- Har inte tid att klippa klorna eller prioriterar annat
- Behöver klippa hos veterinär eller djuraffär, men har inte råd
- Annan anledning, i så fall vilken? [Fritext]

Får din hund sina klor trimmade så ofta som du skulle vilja eller som den har behov av?

- Alltid
- Oftast
- Aldrig

Hur svårt är det att utföra klovård på din hund?

(Utgå från både hunden och din egen förmåga och försök hitta en nivå som passar för er båda tillsammans)

Femgradig skala från "Inga problem alls" till "Helt omöjligt", dra till rätt nivå

- Inga problem alls – 1 – 2 – 3 – 4 – Helt omöjligt

Kan du (eller någon i ditt hushåll) trimma hundens klor utan hjälp av andra människor?

- ☐ Ja, alltid
- ☐ Oftast
- ☐ Ibland
- ☐ Sällan
- ☐ Nej

Vilka svårigheter upplever du i samband med klovård?

Flera svarsalternativ är möjliga

- ☐ Hunden är eller blir rädd
- ☐ Hunden är eller blir arg och/eller aggressiv
- ☐ Hunden är svår att hålla stilla
- ☐ Hunden tycker inte om att få tassarna vidrörda eller fasthållna
- ☐ Egen nedsatt fysisk förmåga, t.ex. svårt att se ordentligt, ryggsmärta etc.
- ☐ Jag har inte tillräcklig kunskap om klotrimning
- ☐ Jag är rädd att göra fel, t.ex. klippa i pulpan
- ☐ Upplever inga svårigheter alls
- ☐ Annan svårighet, i så fall vilken? [Fritext]

Var har du fått information om hur klovård på hund går till?

Flera svarsalternativ är möjliga

- ☐ Uppfödare
- ☐ Organisation som skötte adoptionen av hunden
- ☐ Privatperson som omplacerade hunden
- ☐ Veterinärklinik
- ☐ Djuraffär
- ☐ Bekant med hundvana
- ☐ Valpkurs eller annan hundkurs
- ☐ Sociala medier
- ☐ Internet
- ☐ Sjävlärd
- ☐ Har inte fått någon information
- ☐ Kommer inte ihåg
- ☐ Annat, i så fall var? [Fritext]

Vad använder du (eller någon i ditt hushåll) för verktyg för att trimma din hunds klor?

Flera svarsalternativ är möjliga

- Klosax eller klotång
- Elektrisk klofil eller kloslip
- Manuell klofil
- Aktiveringsleksak, t.ex. SpinTrim
- Jag/vi utför inte klovård själva hemma
- Annat, i så fall vad? [Fritext]

Används andra hjälpmedel för att kunna trimma din hunds klor i hemmet?

Flera svarsalternativ är möjliga

- Munkorg
- Godis som muta/distraktion
- Annan person som mutar/distraherar med godis
- Godis efter avslutad klovård
- Annan person som håller i hunden
- Stark lampa för att se klon och/eller pulpan
- Glasögon/förstoringsglas
- Jag/vi utför inte klovård själva hemma
- Inga extra hjälpmedel behövs
- Annat, i så fall vad? [Fritext]

Hur är hunden oftast placerad under klovård?

Flera svarsalternativ är möjliga

- Liggande på rygg, på golv eller i knä
- Liggande på sidan, på golvet
- Liggande på sidan, på en möbel eller dylikt
- Sittande, på golvet
- Sittande, på en möbel eller dylikt
- Sittande, i knä
- Stående, på golvet
- Stående, på möbel eller dylikt
- Olika beroende på fram- eller baktassar (*klicka i så fall i de olika positionerna också*)
- Annat, i så fall hur? [Fritext]

Har det alltid varit lika lätt/svårt att trimma din hunds klor eller har det förändrats med tiden?

- ☐ Lättare med tiden
- ☐ Svårare med tiden
- ☐ Ingen förändring

Om Svårare med tiden:

Är det något speciellt som gjort att klovården blivit svårare med tiden?

(t.ex. råkat klippa i pulpan och själv blivit osäker)

- ☐ Nej
- ☐ Vet inte
- ☐ Ja, nämligen: [Fritext]

Vilka förändringar har gjorts för att underlätta utförandet av klovård?

Flera svarsalternativ är möjliga, välj allt ni testat oavsett om det blev lättare eller inte

- ☐ Klipper oftare, men färre klor per gång
- ☐ Klipper klor när hunden är trött
- ☐ Bytt ut klosax/klotång mot elektrisk klofil
- ☐ Bytt ut klosax/klotång mot manuell klofil
- ☐ Bytt modell på klosax/klotång
- ☐ Börjat muta/distrahera med godis under trimningen
- ☐ Bytt position under trimningen (t.ex. låter hunden stå istället för att ligga på rygg)
- ☐ Låter någon annan utföra klippningen
- ☐ Tränat in frivillig hantering
- ☐ Ingen förändring har gjorts
- ☐ Annan förändring, i så fall vilken? [Fritext]

Vem utför klovård på din hund?

Om det varierar, välj den som gör det oftast

- ☐ Jag själv eller någon i mitt hushåll
- ☐ Veterinärklinik
- ☐ Hundfrisör/djurbutik/hunddagis etc.
- ☐ Kompis/bekant
- ☐ Annan, i så fall vem? [Fritext]

Om Veterinärklinik:

Krävs det att hunden sederas i samband med klovård hos veterinär?

- ☐ Alltid
- ☐ Oftast
- ☐ Ibland
- ☐ Sällan
- ☐ Nej

Om Veterinärklinik eller Hundfrisör/djurbutik/hunddagis etc.:

Vad styr främst hur ofta din hund får sina klor trimmade?

- ☐ Behovet av klovård
- ☐ Priset hos den som utför klovården
- ☐ Hur lätt eller svårt det är att få en tid hos den som utför klovården

Var har du fått information om hur klovård på hundar kan underlättas?

Flera svarsalternativ är möjliga

- ☐ Uppfödare
- ☐ Organisationen som skötte adoptionen av hunden
- ☐ Privatperson som omplacerade hunden
- ☐ Veterinärklinik
- ☐ Djuraffär
- ☐ Bekant med hundvana
- ☐ Sociala medier
- ☐ Internet
- ☐ Har inte fått någon information
- ☐ Kommer inte ihåg
- ☐ Annat, i så fall var? [Fritext]

Har din hund behövt uppsöka veterinär på grund av kloskada eller skada relaterad till klorna?

- ☐ Ja, en gång
- ☐ Ja, flera gånger
- ☐ Nej, aldrig

Om Ja, en gång eller Ja, flera gånger:

Vad var anledningen till veterinärbesöket?

Flera svarsalternativ är möjliga

- Klobrott
- Sår i trampdyna eller hud på grund av invuxna klor
- Påverkad benställning
- Annorlunda rörelsemönster (t.ex. hälta)
- Symmetrisk lupoid onychodystrofi (SLO) / annan klosjukdom
- Annan anledning, i så fall vilken? [Fritext]

Om Ja, en gång eller Ja, flera gånger:

Blev det, efter veterinärbesöket, viktigare för dig att hålla hundens klor korta?

- Mycket viktigare
- Något viktigare
- Ingen förändring
- Mindre viktigt